

Eindrapportage nulmeting
toezichtlasten Primaire Sector
en Vleesketen

Eindrapportage nulmeting toezichtlasten Primaire Sector en Vleesketen

Naam auteur(s):
Drs. E.P. Hoorweg MCM
Ir. R. Mierop
Drs. M.C. Schakenraad
Drs. C.A.M. de Wit

Bedrijfsnaam: Capgemini Nederland B.V.
Plaats: Utrecht
Datum: Februari 2007

Inhoud

1	Aanleiding en doel van het onderzoek	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel en vraagstelling	4
1.3	Leeswijzer	5
2	Onderzoeksverantwoording	6
2.1	Aanpak van de nulmeting	6
2.2	Betrouwbaarheid van de bevindingen	7
2.3	Scope van het onderzoek	8
2.4	Selectie van de bedrijven	10
3	Inspecties primaire sector en vleesketen	11
3.1	Overzicht inspecties primaire sector en vleesketen	11
3.2	Inspecties subdomein veehouderijen	12
3.3	Inspecties subdomein vleesketen	12
3.4	Inspecties subdomein veevoerders	13
3.5	Inspecties subdomein akkerbouw	13
3.6	Inspecties subdomein tuinbouw	13
3.7	Conclusie	13
4	Administratieve lasten van toezicht	14
4.1	Berekening administratieve lasten van toezicht	14
4.2	Administratieve lasten van toezicht subdomein veehouderijen	15
4.2.1	AL van toezicht per inspectie	15
4.2.2	AL van toezicht per bedrijf	17
4.3	Administratieve lasten van toezicht subdomein vleesketen	18
4.3.1	AL van toezicht per inspectie	18
4.3.2	AL van toezicht per bedrijf	19
4.4	Administratieve lasten van toezicht subdomein diervoeder	20
4.4.1	AL van toezicht per inspectie	20
4.4.2	AL van toezicht per bedrijf	22
4.5	Administratieve lasten van toezicht subdomein akkerbouw	22
4.5.1	AL van toezicht per inspectie	22
4.5.2	AL van toezicht per bedrijf	24
4.6	Administratieve lasten van toezicht subdomein tuinbouw	24
4.6.1	AL van toezicht per inspectie	24
4.6.2	AL van toezicht per bedrijf	26
4.7	Conclusie	26

5	Beoordeling kwalitatieve lasten van toezicht	28
5.1	Berekening van de kwalitatieve beoordeling van toezicht	28
5.2	Belevingsfactoren van toezicht	28
5.3	Beleving lasten van toezicht primaire sector en vleesketen	29
5.4	Algemene Inspectie Dienst – AID	30
5.5	Voedsel en Waren Autoriteit - VWA	32
5.6	Arbeidsinspectie	35
5.7	Gemeente	36
5.8	Waterschap	37
5.9	Gecombineerde inspecties	38
5.10	Conclusie	39
6	Conclusies en aanbevelingen	41
6.1	Samenvattende conclusies	41
6.2	Aanbevelingen voor reductie kwalitatieve lasten (beleving)	43
6.3	Aanbevelingen voor reductie kwantitatieve lasten	44
6.4	Aanbevelingen voor de vormgeving van een frontoffice	46

1 Aanleiding en doel van het onderzoek

1.1 Aanleiding

Binnen de overheid wordt gestreefd naar een vermindering van de toezichtlast en een vergroting van de effectiviteit en efficiëntie van het toezicht: minder last en meer effect. Om dit streven te realiseren, zijn initiatieven genomen om de samenwerking tussen verschillende toezichthouders te bevorderen. Dit heeft initieel vorm gekregen in het project 'Samenwerking Rijksinspecties' dat is opgegaan in het project 'Eenduidig Toezicht'.

Om inzicht te krijgen in de huidige en toekomstige lasten en effecten van toezicht (zowel feitelijk als ervaren) worden nulmetingen uitgevoerd volgens een standaard methode: de Meetmethodiek Toezichtlasten (MTL). Deze metingen worden uitgevoerd in verschillende toezichtdomeinen. Één van de domeinen betreft de primaire sector en de vleesketen. Onder de primaire sector wordt verstaan alle bedrijven die zich bezig houden met de productie, het fokken en het telen van primaire producten tot en met het oogsten, het melken en de productie van landbouwhuisdieren, voorafgaande aan het slachten of die zich bezig houden met de jacht, de visvangst, en de oogst van wilde producten¹. De vleesketen omvat de branches diervoeders, veehouderijen, slachterijen, zelfslachtende slaggers en uitsnijderijen.

1.2 Doel en vraagstelling

De programmadirectie Eenduidig Toezicht heeft in afstemming met de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) en de Algemene Inspectiedienst (AID) aan Capgemini Consulting gevraagd om uitvoering te geven aan de volgende opdracht:

Geef uitvoering aan de Meetmethodiek Toezichtlasten binnen het domein primaire sector en vleesketen door het analyseren van de verkregen informatie en het doen van aanbevelingen voor lastenreductie en verbetering van de kwaliteit van het toezicht.

De VWA en de AID vormen de inhoudelijke opdrachtgevers voor deze opdracht.

¹ In de onderzoeksopdracht is het subdomein 'Visserij' buiten beschouwing gelaten.

Het doel van de meting Toezichtlasten in het domein primaire sector en vleesketen betreft niet alleen het bieden van *inzicht* in de feitelijke en ervaren toezichtlast maar uitdrukkelijk ook het vaststellen van *oplossingsrichtingen* om de toezichtlast verder te reduceren.

1.3 Leeswijzer

Dit onderzoeksrapport is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk twee is de aanpak van het onderzoek toegelicht waarbij nader is ingegaan op de betrouwbaarheid van de bevindingen en de scope van het onderzoek.

In hoofdstuk drie is een kort overzicht gegeven van alle typen inspecties die door de toezichtgenieters zijn benoemd. Hierbij is onderscheid gemaakt naar de verschillende subdomeinen.

In hoofdstuk vier zijn de bevindingen weergegeven van de kwantitatieve lasten van toezicht. Dit betreft de administratieve lasten van toezicht uitgedrukt in euro's. Per subdomein zijn deze lasten weergegeven voor het subdomein als geheel en als gemiddelde per bedrijf.

In hoofdstuk vijf zijn de kwalitatieve lasten van toezicht weergegeven. Dit betreft een oordeel van de beleving door de toezichtgenieters van de toezichthouders per type inspectie.

In hoofdstuk 6 zijn de bevindingen samengevat in een aantal conclusies en is een aantal aanbevelingen gedaan om de kwantitatieve en kwalitatieve last van toezicht te verminderen.

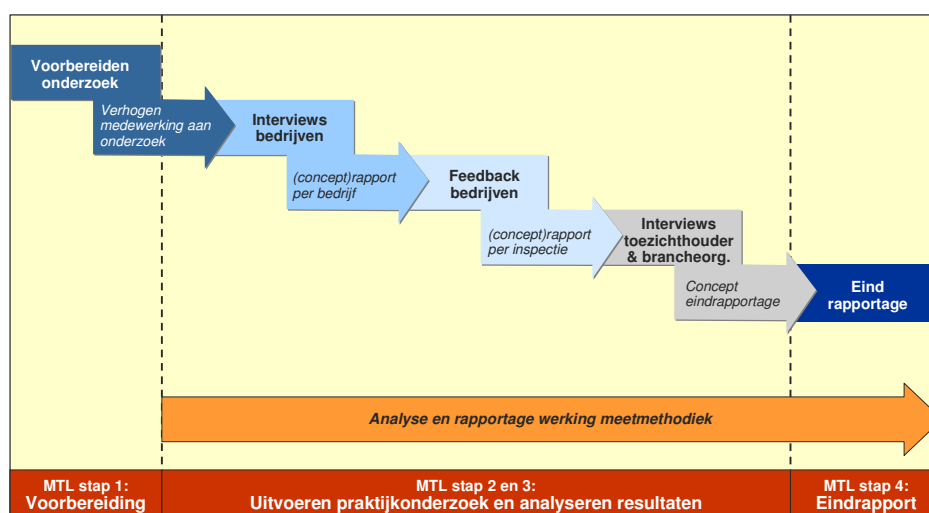
2 Onderzoeksverantwoording

2.1 Aanpak van de nulmeting

Om het onderzoek uit te voeren zijn de stappen uit de Meetmethodiek Toezichtlasten (MTL) gevolgd:

1. Voorbereiden onderzoek
2. Uitvoeren praktijkonderzoek
3. Analyseren resultaten
4. Opstellen eindrapportage

Hierbij zien wij stappen twee en drie als iteratief. De MTL stappen en de voorgestelde onderzoeksaanpak zijn in onderstaand figuur weergegeven².

Daarbij zijn de volgende definities gehanteerd:

Toezicht

Het verzamelen van de informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren.

In de praktijk valt toezicht uiteen in:

² Zie voor een uitgebreide beschrijving van de stappen de handleiding meetmethodiek toezichtlasten V0.2 van IPAL

1. **Controle:** Hierbij wordt nagegaan of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen. De controle vindt over het algemeen plaats door middel van inspecties en op basis van regelgeving en/of vergunningen. Tijdens een inspectie – of naar aanleiding daarvan – worden waarnemingen vertaald naar een oordeel. Indien tijdens een controle tekortkomingen worden geconstateerd wordt een vervolgtraject ingezet.
2. **Handhaving:** Dit vervolg op controle is gedefinieerd als “Het toepassen van dwangmiddelen om te bereiken dat de regels worden nageleefd en/of gevaarlijke situaties worden beëindigd en/of voorkomen”.

Toezichtlasten

De lasten die bedrijven ondervinden om te voldoen aan de (informatie)verplichtingen vanwege het toezicht.

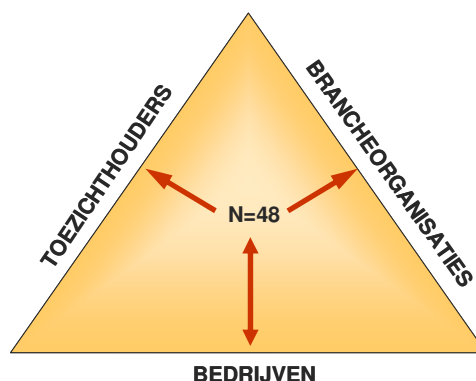
De totale toezichtlasten zijn samengesteld uit twee onderdelen die onderstaand nader zijn gedefinieerd:

- **Administratieve lasten van toezicht:** De kosten, uitgedrukt in tijd en geld, die bedrijven moeten maken om te voldoen aan de informatieverplichtingen die voortkomen uit inspecties.
- **Kwalitatieve beoordeling van lasten van toezicht:** Bedrijven ervaren inspecties niet alleen in termen van tijd en geld als belastend. Deze kwalitatieve lasten van toezicht worden weergegeven door belevingsfactoren.

2.2 Betrouwbaarheid van de bevindingen

In het onderzoek is een aantal aanvullende maatregelen genomen om de betrouwbaarheid van de bevindingen te waarborgen. Dit is van belang omdat de steekproef (48) ten opzichte van de totale populatie (aantal bedrijven in de primaire sector en vleesketen) geen statistisch betrouwbaarheidsinterval van 90% of hoger oplevert. Deze maatregelen zijn onderstaand weergegeven.

- De steekproef heeft aselekt plaatsgevonden op basis van de overzichtlijsten zoals beschikbaar gesteld door de AID en VWA. Daarbij is rekening gehouden met de regionale spreiding.
- Alle bevindingen op basis van de interviews bij de toezichtgenieters zijn vastgelegd in een bedrijfsrapportage en geverifieerd met de respondent. Deze verificatie heeft telefonisch of schriftelijk plaatsgevonden en respondenten hebben aangegeven akkoord te zijn met de weergegeven bevindingen.
- Per type inspectie is een referentierapportage opgesteld. In deze rapportage zijn de afzonderlijke bedrijfsrapportages uitgesplitst naar type inspectie per

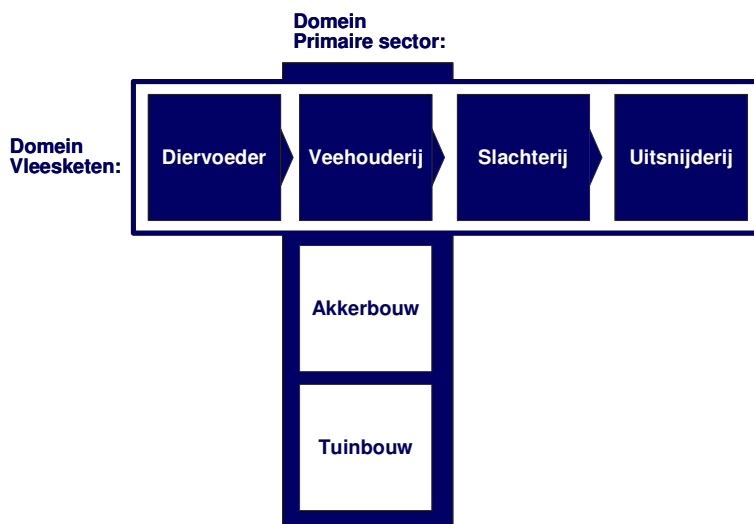

subdomein en zijn de gemiddelde interne lasten, out of pocket kosten en frequentie berekend. Deze referentierapportages zijn ter validatie voorgelegd aan de belangrijkste toezichthouders en brancheorganisaties. Eventuele afwijkingen van het gemiddelde (t.b.v. de representativiteit) is hierbij besproken en later nagevraagd bij de betreffende respondent. Dit heeft geleid tot een beperkt aantal aanpassingen.

- Bij de gegevensverzameling heeft triangulatie van bronnen en methoden plaatsgevonden. Bronnentriangulatie betreft het verdiepen van de bevindingen door het gebruik van verschillende onafhankelijke bronnen (zoals personen en registers). Methodetriangulatie betreft de wijze van gegevensontsluiting zoals interviews en documentanalyse.
- De kwalitatieve beoordeling (beleving van de toezichtlasten) heeft plaatsgevonden aan de hand van 12 factoren zoals voorgeschreven in de MTL. Hierbij is per factor een score gegeven op een schaal van 1 tot 4 (van onvoldoende, matig, voldoende tot goed). Tevens is gevraagd naar de belangrijkste factoren. Een aanvullende ranking van de 12 factoren op volgorde van belangrijkheid heeft niet plaatsgevonden. Voor wat betreft de gemiddelde scores per type inspectie op een schaal van 0 tot 10 dient te worden opgemerkt dat deze een vertekend beeld geven. Als gevolg van de voorgeschreven formule ontstaat een afwijking naar boven (het laagste te behalen gemiddelde rapportcijfer is 2,5 als op alle factoren onvoldoende wordt gescoord).

2.3 Scope van het onderzoek

Het onderzoek richt zich op de domeinen primaire sector en vleesketen.

Zoals bovenstaande figuur weergeeft, bestaat het domein primaire sector uit de volgende subdomeinen:

1. Veehouderijen (inclusief rund, schaap, geit, pluim en melkveehouders)
2. Akkerbouw (inclusief akkerbouwbedrijven en vollegrondsteelt)
3. Tuinbouw (inclusief fruitteilers, bloembollenkwekers, sier- en groentelers (onder glas), boomteilers)

Het domein vleesketen bestaat uit de volgende subdomeinen:

1. Diervoerder
2. Veehouderijen (inclusief rund, schaap, geit, pluim en melkveehouders)
3. Slachterijen en uitsnijderijen (inclusief zelfslachtende slaggers)

Het subdomein veehouderijen komt voor in zowel de primaire sector als de vleesketen. De bevindingen (kwantitatief en kwalitatief) voor dit subdomein zijn afzonderlijk herkenbaar. Om dubbeltellingen te voorkomen is het subdomein veehouders alleen in de aggregatie met het domein primaire sector meegenomen. Onderstaand zijn de verschillende subdomeinen kort toegelicht.

Veehouderijen

In het totaal bestaat de veehouderijmarkt uit circa 63667 bedrijven³ onderverdeeld in rund-, melk-, varkens-, geiten/schape-, en pluimveehouderijen. Vlees, melk en ei zijn de belangrijkste producten van de veehouderijen.

Vleesketen:

De vleesketen bestaat uit ongeveer 1550 bedrijven, waaronder 581 grote slachterijen, bestaande uit 57 zeer grote slachterijen, 200 zelfslachtende slaggers en 769 uitsnijderijen⁴.

Diervoedersector

De diervoederindustrie bestaat in het totaal uit meer dan 3100 bedrijven. Voor dit onderzoek zijn alleen bedrijven die voedsel voor landbouwhuisdieren produceren of mengen relevant. Dit zijn 324 bedrijven³.

Akkerbouw

Akkerbouwbedrijven kunnen worden verdeeld in een subcategorie vollegrondsteelt, akkerbouwgewassen en overige akkerbouwbedrijven. In het totaal zijn er 27337 bedrijven in dit subdomein.³

Tuinbouw

De tuinbouwindustrie is in Nederland verdeeld in fruittelers, bloembollenkwekers, sier- en groentelers (onder glas) en boomtelers.

³ Bron: AID

⁴ Bron: VWA

Er zijn ongeveer 6000 boom- en siertelers en 2500 groentetelers, bloembollenkwekers en fruittelers. Bij elkaar genomen beslaat het domein tuinbouw 19583 bedrijven.

2.4 Selectie van de bedrijven

Voor het onderzoek zijn met 48 bedrijven interviews gehouden waarvan 2 onvolledige informatie opleverden. Bij de selectie van de bedrijven over de subdomeinen is in overleg met de opdrachtgevers rekening gehouden met de omvang en de homogeniteit van de betreffende subdomeinen. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de aantallen verdeelt over de subdomeinen.

Subdomeinen	Selectie	
Veehouderijen		
Rundveehouderijen	5	
Varkenhouderijen	4	
Schaap/geithouderijen	4	
Pluimveehouderijen	3	
subtotaal:	16	Binnen het subdomein Veehouderijen zijn 16 interviews gehouden
Vleesketen		
Veevoederbedrijven	4	
Slachterijen	4	
Zelfslachtende slagers	3	
Uitsnijderijen	3	
subtotaal:	14	Binnen het subdomein Vleesketen zijn 14 interviews gehouden waaronder 4 bij veevoederbedrijven
Akkerbouw		
Akkerbouwbedrijven	2	
Akkerbouw gewassen	2	
Vollegrondsgroenteteelt	2	
subtotaal:	6	Binnen het subdomein Akkerbouw zijn 6 interviews gehouden
Tuinbouw		
Fruitteelt	2	
Bloembollen	2	
Sierteelt onder glas	2	
Groenten onder glas	2	
Boomteelt	2	
Subtotaal:	10	Binnen het subdomein Tuinbouw zijn 10 interviews gehouden.
Totaal:	46	

Het subdomein Visserij is niet meegenomen in de scope van dit onderzoek.

3 Inspecties primaire sector en vleesketen

3.1 Overzicht inspecties primaire sector en vleesketen

Bedrijven binnen het domein primaire sector en vleesketen hebben te maken met verschillende inspecties, uitgevoerd door meerdere toezichthouders. In dit onderzoek zijn 33 inspecties onderscheiden, die worden uitgevoerd door 10 verschillende toezichthouders. Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle inspecties die plaatsvinden binnen de primaire sector en vleesketen.

Inspectiedienst	Inspectie	vee	vlees	voeder	tuin	akker
AID	Cross compliance	x			x	x
	Identificatie ooremerken en registratie	x				
	Dier welzijn	x				
	Controle premies/ inkomensondersteuning	x				
	Controle op mestproductie en mestgebruik	x				
	Controle gebruik op gewasbestrijdingsmiddelen				x	x
AI	Arbeidsinspectie: controle op illegaliteit (WIT-team)					x
	Arbeidsinspectie minimum eisen arbo-wet		x	x	x	
CPE	Controle Producten Eieren	x				
	Controle uitloop Pluimvee	x				
Gemeente/provincie	Cross-compliance	x			x	x
	Controle milieu(vergunning)	x	x	x	x	x
	Controle bouw(vergunning)	x	x	x	x	x
PVE	Controle aanwezigheid hormonen in bloed	x				
PT	Boekencontrole afdragen heffingen				x	
VWA	Antemortemkeuring levend vee		x			
	Postmortemkeuring		x			
	HACCP audit		x			
	Controle ISI (voorheen UBA)		x			
	Controle erkenning		x			
	Permanent toezicht		x			
	Controle op algemene hygiëne voorschriften		x			
	Toetsing categoriemateriaal		x			
	Algehele keuring bij diervoeders				x	
	Controle diervoeder producten (monstername)				x	
	Controle op de wasplaats			x		
Waterschap	Slootshouw	x			x	x
	Lozing en afvoer oppervlaktewater	x	x	x	x	x
	Milieucontrole	x	x	x	x	x
	Controle sproeiwater, restvloeistof en slootwater				x	
	Controle teelvrije zonde				x	x

Legenda	
CPE	Controle Bureau Pluimvee en Eieren
PVE	Productschap Vee Vlees en Eieren
PT	Productschap Tuinbouw

Figuur 3.1: overzicht inspecties per toezichthouder binnen primaire sector en vleesketen⁵

⁵ GD (Gezondheidsdienst voor Dieren) is niet meegenomen in dit overzicht. GD is een organisatie die in opdracht van publieke en private partijen (o.a. VWA, PVE, zuivelverwerkende industrie) monsters analyseert in het kader van monitoring én het beheer en onderhoud uitvoert van datasystemen (bv. i.h.k.v. I&R Varken). Ook PD (plantenziektkundige dienst) is niet opgenomen.

3.2 Inspecties subdomein veehouderijen

- Binnen het subdomein veehouderijen vinden 14 inspecties plaats, uitgevoerd door 5 toezichthouders.
- De AID voert het grootste aantal verschillende inspecties uit.
- De controles van het CPE vinden plaats in het sub-subdomein pluimvee.
- De controle identificatie en registratie oormerken en de controle op de premies komt alleen voor bij rundveehouders.
- De gemeente en het waterschap voeren elk meerdere inspecties in het gehele domein veehouderij uit.

3.3 Inspecties subdomein vleesketen

- Het subdomein vleesketen heeft te maken met 14 inspecties, die worden uitgevoerd door 4 toezichthouders.
- De VWA voert de meeste verschillende inspecties (9) uit in het subdomein vleesketen.
- Er zijn in Nederland 57 grote slachterijen, waar dagelijks toezicht plaatsvindt door de VWA.
- De overige slachterijen hebben te maken met een ante- en postmortemkeuring op hun verzoek.
- De zelfslachtende slagers hebben met minder inspecties te maken dan de overige slachterijen. Zij hebben geen controle op ISI (voorheen Uniforme Bevindingen Administratie) en de erkenning controle.
- Uitsnijderijen worden gecontroleerd door de VWA op categoriemateriaal, de erkenning en de HACCP-audit.
- De controles van de gemeente, de AI en de waterschappen worden in het gehele subdomein vleesketen uitgevoerd.

PD voert controle uit op aanvraag voor exporterende bedrijven. Beide vallen echter niet onder de definitie van toezicht zoals die wordt gehanteerd in dit rapport.

3.4 Inspecties subdomein veevoerders

- Binnen het subdomein veevoerders hebben bedrijven te maken met 7 inspecties, die worden uitgevoerd door 4 verschillende toezichthouders.
- Er zijn relatief een groot aantal inspectiediensten actief die elk een tweetal inspecties uitvoeren.

3.5 Inspecties subdomein akkerbouw

- Binnen het domein akkerbouw voeren 4 toezichthouders in totaal 10 inspecties uit.
- Het waterschap en de AID voeren het grootste aantal verschillende inspecties uit.
- In heel het subdomein akkerbouw worden dezelfde inspecties uitgevoerd.

3.6 Inspecties subdomein tuinbouw

- Het subdomein tuinbouw heeft te maken met 12 inspecties die worden uitgevoerd door 5 toezichthouders.
- De AID en de Waterschappen voeren het grootste aantal verschillende inspecties uit.
- Deze sector ondervindt een inspectie door het Productschap Tuinbouw.
- De controle op illegaliteit door de Arbeidsinspectie vindt alleen plaats bij tuinders.

3.7 Conclusie

De relatie tussen het domein primaire sector en vleesketen met de toezichthouders kan als volgt worden samengevat: de AID voert voornamelijk inspecties uit bij veehouderijen en in de akker- en tuinbouw sector. De controle op de minimumeisen van de wet door de Arbeidsinspectie vindt plaats in alle subdomeinen, behalve bij de veehouderijen, doordat dit vaak eenmans- of familiebedrijven zijn. Het CPE richt haar inspecties alleen op de pluimveesector. De gemeenten controleren in alle subdomeinen op de milieuvergunning en op de bouwvergunning. Het Productschap Vee Vlees en Eieren is alleen actief in de veehouderij sector. Tuinders worden door het productschap tuinders gecontroleerd op afdracht heffingen. De VWA voert alleen inspecties uit in de vleesketen en bij diervoederbedrijven. De waterschappen voeren bij alle subdomeinen inspecties uit. De controle op het sproeiwater, restvloeistof en slootschouw wordt alleen bij akkerbouwbedrijven gehouden en de controle op de teelvrije zone alleen bij tuin- en akkerbouw bedrijven. Slootschouw wordt alleen gedaan bij bedrijven die een sloot hebben.

4 Administratieve lasten van toezicht

4.1 Berekening administratieve lasten van toezicht

Het berekenen van de administratieve lasten van toezicht heeft plaatsgevonden op basis van de methode die wordt gebruikt voor het berekenen van AL voor bedrijven (hiervoor verwijzen wij naar de handleiding 'Meten is weten' van het ministerie van Financiën).

Binnen deze methodiek zijn 3 fasen in het toezichttraject onderscheiden:

- Voorbereiding
- Uitvoering
- Nazorg

Op basis van informatie over inspecties, de duur en de frequentie en out of pocket kosten - verkregen van bedrijven en gevalideerd door toezichthouders en brancheorganisaties - en een gemiddeld uurtarief ontstaat een beeld van de administratieve lasten van inspecties in de primaire sector en vleesketen. Het gemiddelde uurtarief is vastgesteld op 60 euro per uur.

4.2 Administratieve lasten van toezicht subdomein veehouderijen

4.2.1 AL van toezicht per Inspectie

Onderstaande figuur (figuur 4.1.) geeft inzicht in de jaarlijkse AL van toezicht voor het subdomein veehouderijen. Op basis van deze gegevens worden de jaarlijkse AL van toezicht voor het subdomein veehouderijen geraamd op ruim 9,4 miljoen euro⁶. In onderstaande tabellen wordt verschillende keren met wisselende getallen gerekend om het aantal bedrijven aan te geven. Dit komt voort uit het feit dat niet elke inspectie van toepassing is op de hele 'populatie' binnen het subdomein. Zo vinden bepaalde inspecties bijvoorbeeld alleen plaats binnen pluimveebedrijven, waardoor voor die inspectie het aantal bedrijven lager uitvalt.

Inspectiedienst	Inspectie	Kosten per inspectie	Dekkringsgraad	Aantal bedrijven	Totale Toezichtlasten	TL in % van totale lasten subdomein
AID	Cross compliance	660	1%	63667	420202	4.5%
	Identificatie oormerken en registratie	180	5%	37319	335871	3.6%
	Dier welzijn	120	5%	49298	295788	3.1%
	Controle premies/ inkomensondersteuning	180	10%	21000	378000	4.0%
	Controle op mestbeheer	240	1%	63667	152801	1.6%
CPE	Controle Producten Eieren (residu)	30	10%	2293	6879	0.1%
	Controle Uitloop Pluimvee	30	200%	250	15000	0.2%
Gemeente/Provincie	Controle milieu(vergunning)	120	38%	63667	2903215	30.9%
	Controle bouw(vergunning)	60	13%	63667	496603	5.3%
PVE	Controle aanwezigheid hormonen in bloed	45	60%	63667	1719009	18.3%
Waterschap	Slotschouw	0	100%	63667	0	0.0%
	Milieucontrole	120	20%	63667	1528008	16.3%
	Lozing en afvoer oppervlaktewater	90	20%	63667	1146006	12.2%
TOTAAL					9397382	100.0%

Legenda	
CPE	Controle Bureau Pluimvee
PVE	Productschap Vee Vlees en Eieren

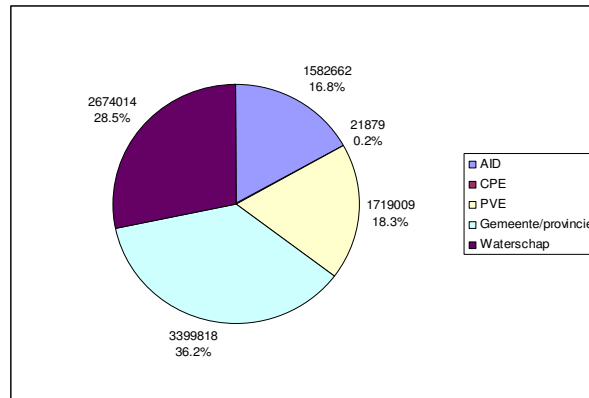
Figuur 4.1: Administratieve lasten van toezicht subdomein veehouderijen

Op basis van de beschikbare gegevens kan het volgende worden geconcludeerd:

- De gemeentelijke inspecties veroorzaken de meeste AL van toezicht, gevolgd door de Waterschappen en AID (zie figuur 4.2.).

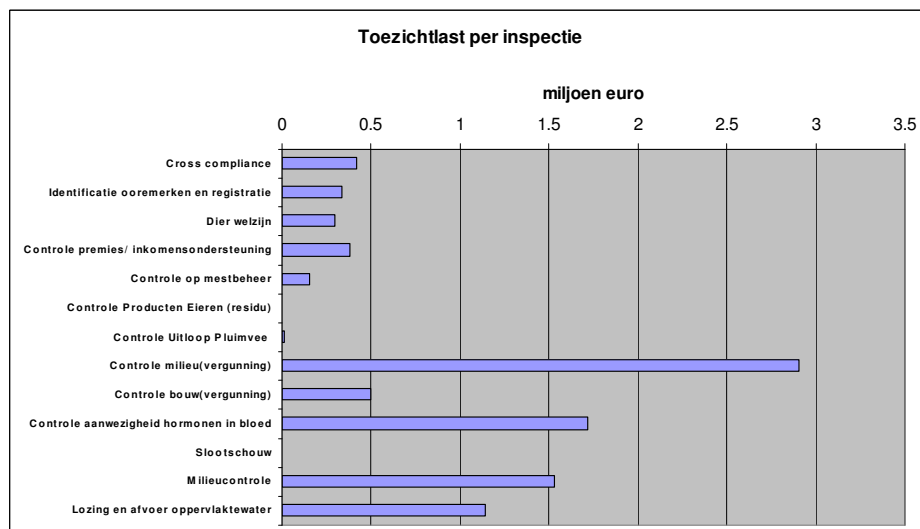
⁶ Naast de weergegeven inspectiediensten voert ook de VVA verschillende inspecties uit binnen het subdomein veehouders, zoals: bestemmingscontroles, groeibevorderaars en residu onderzoek. De bezoekfrequentie van deze inspecties is echter laag (monsternames: 2500 bedrijfsbezoeken) dat deze niet door de geïnterviewde bedrijven zijn genoemd. Daarnaast verzorgt de VVA de exportcertificering voor veehouderijen (30.000 exportcontrole momenten). Deze certificatie vindt op verzoek van de bedrijven plaats en wordt als zodanig als een dienst beschouwd en niet gerekend tot de toezichtlast.

- De twee controles die de meeste AL van toezicht veroorzaken zijn de controle op de milieuvergunning van de gemeente en de controle op de aanwezigheid van hormonen in bloed door het PVE (zie figuur 4.3).

Figuur 4.2: Toezichtlasten per inspectiedienst

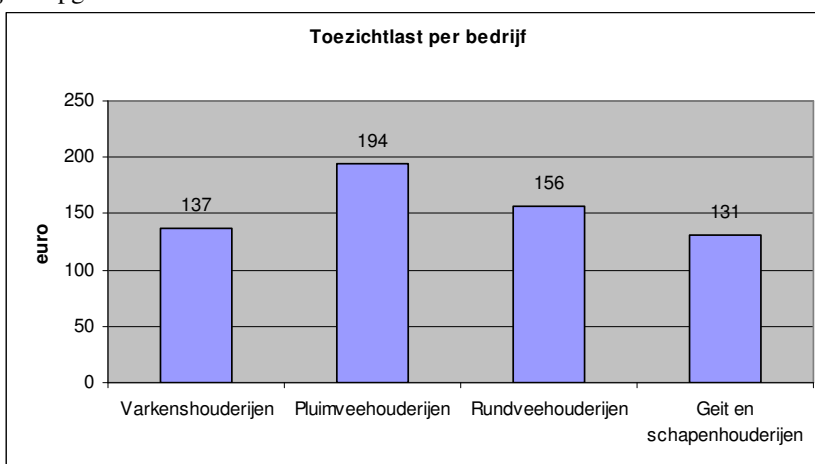
- De controle die de meeste kosten per gehouden inspectie met zich meebrengt is de cross-compliance inspectie van de AID. Dit komt door de relatief lange tijd die de toezichthouder op het bedrijf aanwezig is. Over het algemeen kan worden geconcludeerd dat de inspecties van de AID hogere kosten per inspectie hebben in vergelijking met de inspecties uitgevoerd door andere toezichthouders.
- De inspecties met de hoogste frequentie (dekkingsgraad) betreffen de controle op de uitloop van pluimvee door het CPE en slootschouw door de Waterschappen.

Figuur 4.3.: Toezichtlasten per inspectie

4.2.2 AL van toezicht per bedrijf

De bedrijven in de subdomeinen hebben te maken met meerdere inspecties. De som van de AL van alle afzonderlijke inspecties vormen de totale gemiddelde AL per bedrijf per jaar. Binnen het subdomein veehouderijen variëren de gemiddelde AL van toezicht van 131 tot 194 euro per jaar met een gewogen gemiddelde van 148 euro per jaar. In onderstaande figuur (4.4.) is een raming van de gemiddelde AL per bedrijf per jaar opgenomen.

Figuur 4.4.: Toezichtlast per bedrijf

De variatie in gemiddelde toezichtlast per bedrijf kan als volgt worden verklaard:

- Geiten- en schapenhouderijen hebben geen controle op dierenwelzijn, waardoor de toezichtlast lager uitvalt.
- Rundveehouderijen krijgen controle op de slachtpremie/inkomensondersteuning, wanneer zij deze hebben aangevraagd, waardoor de toezichtlast hoger is.
- Pluimveehouderijen worden door het CPE frequent gecontroleerd, waardoor de last hoger is.

4.3 Administratieve lasten van toezicht subdomein vleesketen

4.3.1 AL van toezicht per inspectie

Figuur 4.5. geeft inzicht in de jaarlijkse AL van toezicht voor het subdomein vleesketen. Op basis van deze gegevens worden de jaarlijkse AL van toezicht voor het subdomein vleesketen geraamd op ruim 59,2 miljoen euro.

Inspectiedienst	Inspectie	Kosten per inspectie	Dekkingsgraad	Aantal bedrijven	Totale Toezichtskosten	TL in % van totale lasten subdomein
AI	Arbeidsinspectie minimum eisen arbo-wet	180	1%	1550	2790	0.0%
Gemeente/provincie	Controle bouw(vergunning)	60	13%	1550	12090	0.0%
	Controle milieu(vergunning)	120	75%	1550	139500	0.2%
VWA	Antemortemkeuring	155	5200%	524	4223440	7.1%
	Postmortemkeuring	110	5200%	524	2997280	5.1%
	HACCP audit	1430	100%	1550	2201000	3.7%
	Controle ISI (voorheen UBA)	640	180%	1350	1555200	2.6%
	Controle erkenning	1430	100%	1350	1930500	3.3%
	Permanent toezicht	14850*	5200%	57	44015400	74.3%
	Controle op algemene hygiëne voorschriften	250	400%	1550	1550000	2.6%
	Toetsing categoriemateriaal	167	100%	1550	258850	0.4%
	Controle op de wasplaats	120	750%	581	198720	0.3%
	Waterschappen	Lozing en afvoer oppervlaktewater	90	50%	1550	69750
Milieucontrole		120	50%	1550	93000	0.2%
TOTAAL					59247520	100.0%

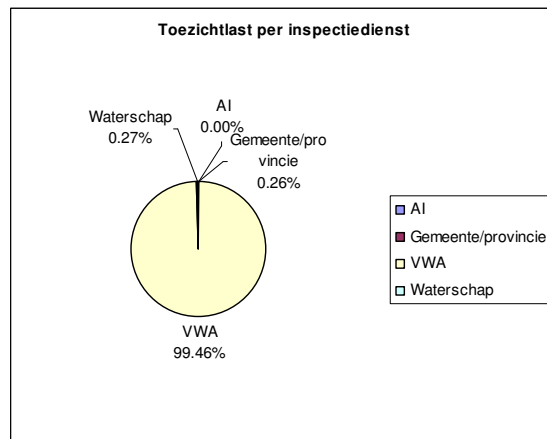
*De lasten van de permanente inspectie zijn per week weergegeven.

Figuur 4.5.: Administratieve lasten van toezicht subdomein vleesketen

Op basis van de beschikbare gegevens kan het volgende worden geconcludeerd:

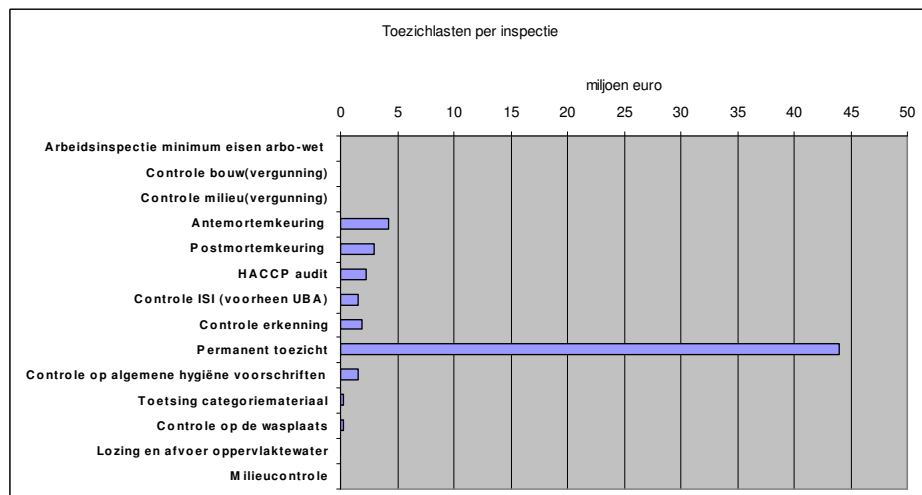
- De VWA de meeste AL van toezicht veroorzaakt in de vleesketen (zie figuur 4.6.).
- Het permanente toezicht in grote slachterijen vormt de grootste toezichtlastenpost. (zie hiervoor ook figuur 4.7). Deze kosten worden betaald door 57 bedrijven, wat 10% van het totaal aantal slachterijen (inclusief zelfslachtende slaggers) is.
- De controle die de meeste lasten per gehouden inspectie met zich meebrengt is het permanente toezicht, vanwege dat er per dag meerdere dierenartsen en keurders bij een bedrijf toezicht houden. De toezichtlasten van de erkenningsaudit en de HACCP-audit zijn relatief ook hoog. Dit komt doordat het bedrijf gedurende een lange tijd door de inspecteur bezocht wordt.

- In verhouding zijn de toezichtlasten per VWA inspectie over het algemeen hoger in vergelijking met andere inspecties. Dit komt omdat de meeste VWA inspecties door de bedrijven wordt betaald.

Figuur 4.6: Toezichtlast per inspectiedienst

- De inspecties met de hoogste frequentie (dekkingsgraad) betreffen het permanent toezicht en de post- en antemortemkeuring. Deze worden respectievelijk elke dag of gemiddeld elke week gehouden op aangeven van de bedrijven. Daarnaast vindt ook frequent toezicht plaats op de wasplaats.

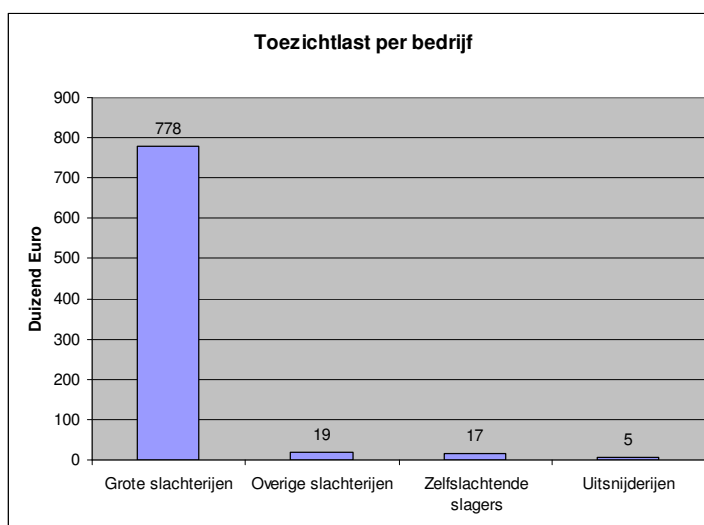
Figuur 4.7: Toezichtlasten per inspectie

4.3.2 AL van toezicht per bedrijf

De bedrijven in de subdomeinen hebben te maken met meerdere inspecties. De som van de AL van alle afzonderlijke inspecties vormen de totale AL per bedrijf per jaar. Binnen het subdomein vleesketen variëren de gemiddelde AL van toezicht aanzienlijk. De grote slachterijen hebben een last van meer dan 778.000 euro per jaar,

voornamelijk vanwege het permanente toezicht. De overige slachterijen hebben een toezichtlast van 19.500 euro. Dit is 3.000 euro meer dan de zelfslachtende slaggers. Het verschil wordt bepaald door de controle op erkenning en de controle op de wasplaats, die grotere slachterijen wel hebben en kleinere niet. Uitsnijderijen ervaren een toezichtlast van 5.300 euro per jaar. Zij hebben niet te maken met de ante- en postmortemkeuringen die de grootste lasten veroorzaken bij de slachterijen. Het volgende figuur (4.8.) geeft dit grafisch weer.

Figuur 4.8.: Toezichtlast per bedrijf

4.4 Administratieve lasten van toezicht subdomein diervoeder

4.4.1 AL van toezicht per inspectie

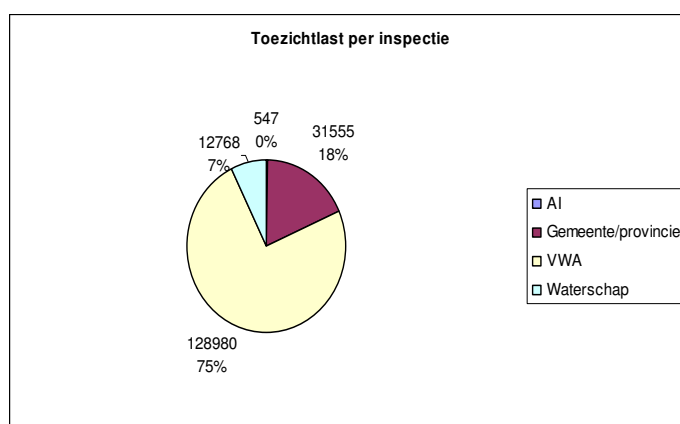
Figuur 4.9. geeft inzicht in de jaarlijkse AL van toezicht voor het subdomein veevoeder. Op basis van deze gegevens worden de jaarlijkse AL van toezicht voor het subdomein veevoeder geraamd op ruim 173.000 euro

Inspectiedienst	Inspectie	Kosten per inspectie	Dekkingsgraad	Aantal bedrijven	Totale Toezichtskosten	TL in % van totale lasten subdomein
AI	Arbeidsinspectie minimum eisen arbo-wet	180	1%	304	547	0.3%
Gemeente/Provincie	Controle bouw(vergunning)	60	13%	304	2371	1.4%
	Controle milieu(vergunning)	120	80%	304	29184	16.8%
VWA	Algehele keuring bij diervoeders	1310	30%	304	50457	29.0%
	Controle diervoeder producten (monstername)	205	126%	304	78523	45.2%
Waterschap	Lozing en afvoer oppervlaktewater	90	20%	304	5472	3.1%
	milieu controle	120	20%	304	7296	4.2%
TOTAAL					173850	100.0%

Figuur 4.9.: Administratieve lasten van toezicht subdomein diervoeder.

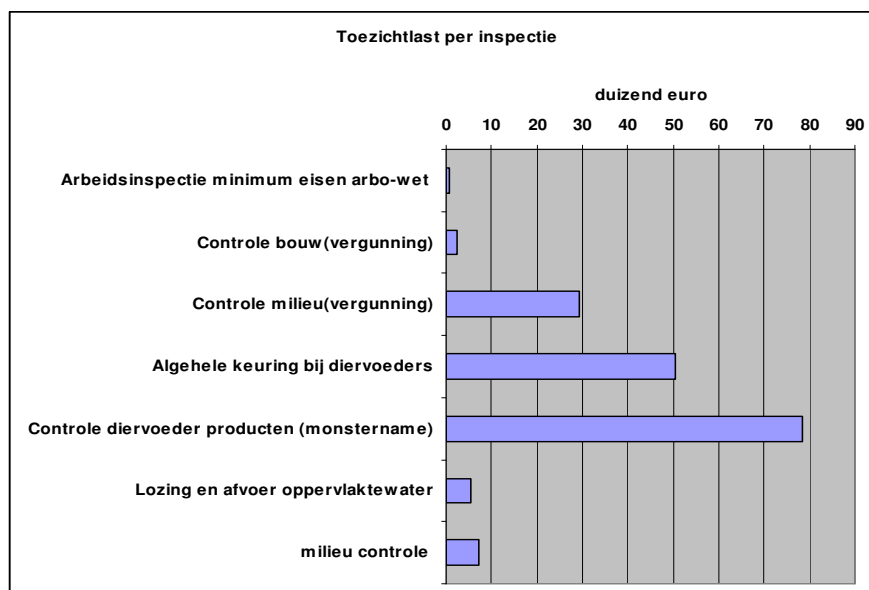
Op basis van de beschikbare gegevens kan het volgende worden geconcludeerd:

- De inspecties van de VWA veroorzaken de meeste toezichtlasten voor de bedrijven in de veevoederindustrie (zie figuur 4.10).
- In het specifiek geven de monsternamen en het algehele toezicht door de VWA de meeste AL van toezicht (zie figuur 4.11).
- De controle die de meeste kosten per gehouden inspectie met zich meebrengt is de algehele keuring diervoeders door de VWA vanwege het feit dat de inspecteur een lange tijd op het bedrijf is en deze daarnaast per kwartier betaald wordt.

Figuur 4.10: Toezichtlast per inspectiedienst

- De inspecties met de hoogste frequenties (dekkingsgraad) betreffen de monsternamen en de controle op de milieuvergunning door de gemeente.

Figuur 4.11: Toezichtlast per inspectie

4.4.2 AL van toezicht per bedrijf

De bedrijven in de subdomeinen hebben te maken met meerdere inspecties. De som van de AL van alle afzonderlijke inspecties vormen de totale AL per bedrijf per jaar. Voor het subdomein veevoerders zijn de gemiddelde AL per bedrijf 572 euro per jaar. De bedrijven die bezocht zijn vallen allen binnen de groep diervoeders voor landbouwdieren; om deze reden is een verdere specificatie niet nodig.

4.5 Administratieve lasten van toezicht subdomein akkerbouw

4.5.1 AL van toezicht per inspectie

Figuur 4.12 geeft inzicht in de jaarlijkse AL van toezicht voor het subdomein akkerbouw. Op basis van deze gegevens worden de jaarlijkse AL van toezicht voor het subdomein akkerbouw geraamd op ruim 5,6 miljoen euro.⁷

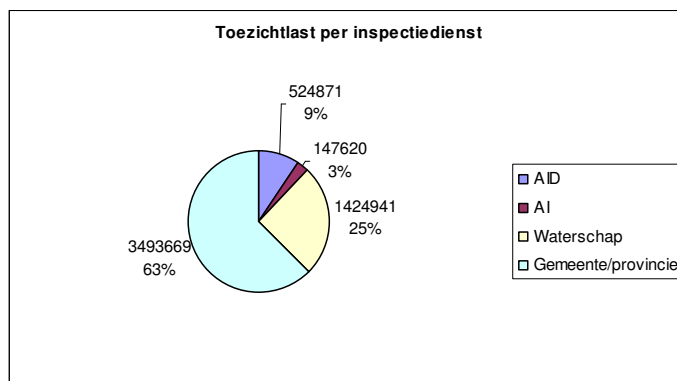
Inspectiedienst	Inspectie	Kosten per inspectie	Dekkingsgraad	Aantal bedrijven	Totale Toezichtskosten	TL in % van totale lasten subdomein
AID	Controle gebruik op gewasbestrijdingsmiddelen	120	10%	27337	328044	5.9%
	Controle op mestbeheer	240	1%	27337	65609	1.2%
	Cross Compliance	480	1%	27337	131218	2.3%
AI	Minimumeisen Arbo-wet	180	3%	27337	147620	2.6%
Gemeente/Provincie	Controle milieu(vergunning)	120	100%	27337	3280440	58.7%
	Controle bouw(vergunning)	60	13%	27337	213229	3.8%
Waterschap	Slootshouw	0	100%	27337	0	0.0%
	Controle teelvrije zone	0	100%	27337	0	0.0%
	Controle sproeiwater, restvloeistof en slootwater	45	23%	27337	276787	5.0%
	Milieu controle	120	20%	27337	656088	11.7%
	Lozing en afvoer oppervlaktewater	90	20%	27337	492066	8.8%
Totaal					5591101	100.0%

Figuur 4.12: AL van toezicht subdomein akkerbouw

⁷ Inspectie uitgevoerd door de Plantenziektkundige Dienst is niet opgenomen in dit overzicht. Deze inspectie wordt op verzoek van bedrijven zelf uitgevoerd. Het betreft bedrijven die producten exporteren en waarvan de producten aan bepaalde eisen moeten voldoen (eis van land waarnaar wordt geëxporteerd)

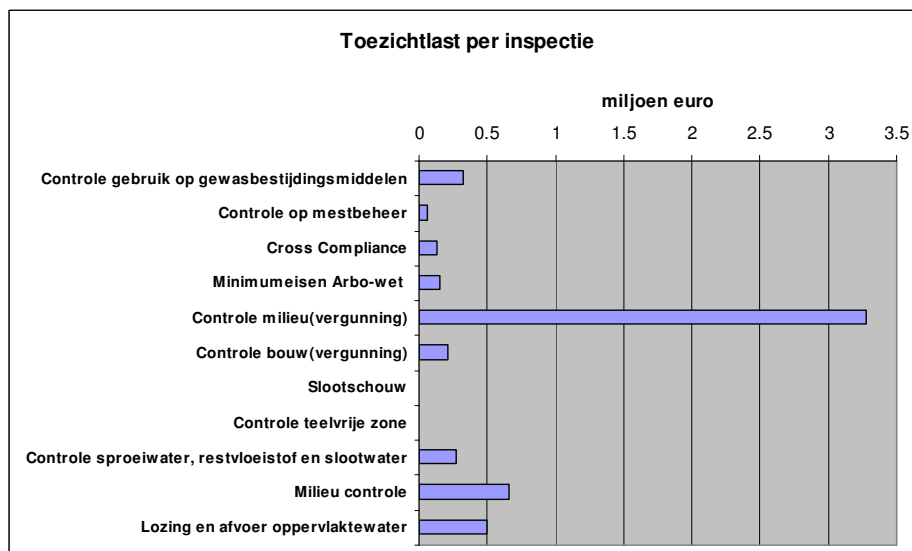
Op basis van de beschikbare gegevens kan het volgende worden geconcludeerd:

- De gemeente veroorzaakt de meeste AL van toezicht in het subdomein akkerbouw (zie figuur 4.13).

Figuur 4.13: Toezichtlasten per inspectiedienst

- De inspectie die verreweg de meeste AL van toezicht veroorzaakt zijn de controle op de milieuvergunning door de gemeente (zie figuur 4.14).
- De cross-compliance inspectie en de controle op het mestbeheer van de AID resulteren in de hoogste kosten per gehouden inspectie.
- De inspecties met de hoogste frequentie (dekkingsgraad) betreffen de controle op de milieuvergunning door de gemeente en de controle teeltvrije zone en slootwachou door de Waterschappen.

Figuur 4.14: toezichtlasten per inspectie

4.5.2 AL van toezicht per bedrijf

De bedrijven in de subdomeinen hebben te maken met meerdere inspecties. De som van de AL van alle afzonderlijke inspecties vormen de totale AL per bedrijf per jaar. Voor het subdomein akkerbouw zijn de gemiddelde AL per bedrijf 205 euro per jaar. Het akkerbouwdomein is een relatief homogeen domein, waar bij alle typen bedrijven dezelfde inspecties zijn waargenomen.

4.6 Administratieve lasten van toezicht subdomein tuinbouw

4.6.1 AL van toezicht per inspectie

Figuur 4.15 geeft inzicht in de jaarlijkse AL van toezicht voor het subdomein tuinbouw. Op basis van deze gegevens worden de jaarlijkse AL van toezicht voor het subdomein akkerbouw geraamd op ruim 3,4 miljoen euro.⁸

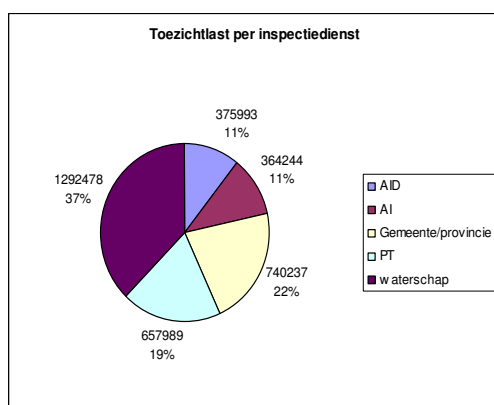
Inspectiedienst	Inspectie	Kosten per inspectie	Dekkingsgraad	Aantal bedrijven	Totale Toezichtslasten	TL in % van totale lasten subdomein
AID	Controle gebruik op gewasbestrijdingsmiddelen	120	10%	19583	234996	6.8%
	Controle mestbeheer	240	1%	19583	46999	1.4%
	Cross Compliance	480	1%	19583	93998	2.7%
AI	Arbeidsinspectie: controle op illegaliteit (WIT-team)	60	25%	19583	293745	8.6%
	Arbeidsinspectie minimum eisen arbo-wet	180	2%	19583	70499	2.1%
Gemeente/provincie	Controle milieuvergunning	120	25%	19583	587490	17.1%
	Controle bouw(vergunning)	60	13%	19583	152747	4.5%
PT	Boekencontrole aldragen heffingen	120	28%	19583	657989	19.2%
Waterschap	Slootstroom	120	20%	19583	469992	13.7%
	Teeltvrije zone	0	100%	19583	0	0.0%
	Milieucontrole	120	20%	19583	469992	13.7%
	Lozing en afvoer oppervlaktewater	90	20%	19583	352494	10.3%
TOTAAL					3430941	100.0%

Figuur 4.15: Administratieve lasten van toezicht subdomein tuinbouw

⁸ Inspectie uitgevoerd door de Plantenziektekundige Dienst is niet opgenomen in dit overzicht. Deze inspectie wordt op verzoek van bedrijven zelf uitgevoerd. Het betreft bedrijven die producten exporteren en waarvan de producten aan bepaalde eisen moeten voldoen (eis van land waarnaar wordt geëxporteerd)

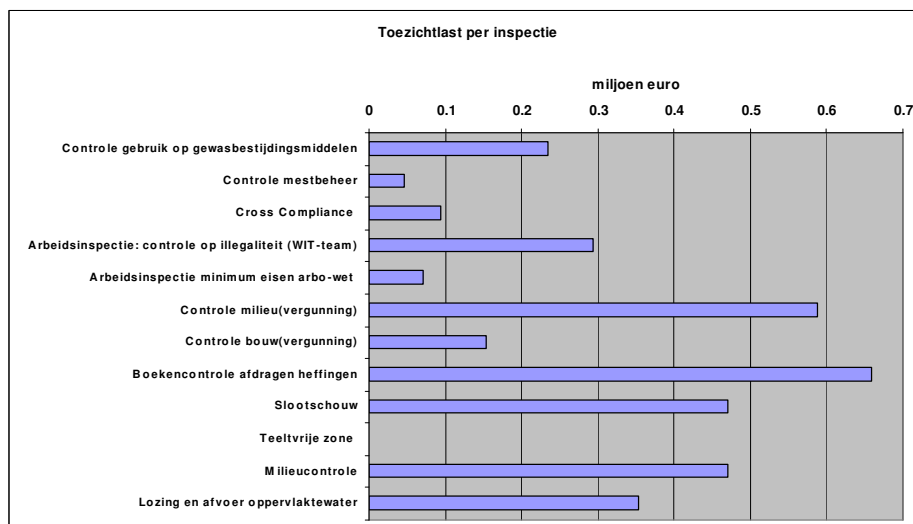
Op basis van de beschikbare gegevens kan het volgende worden geconcludeerd:

- De inspecties van het Waterschap leveren verreweg de meeste AL van toezicht op voor het subdomein tuinbouw. Het Waterschap voert ook de meeste inspecties uit van alle toezichthouders die inspecties uitvoeren binnen dit domein.
- De inspecties met de hoogste frequentie betreffen de boekencontrole door het Productschap Tuinbouw en de controle op de teelvrije zone door de waterschappen.

Figuur 4.16: Toezichtlast per inspectiedienst

- De inspecties met de meeste kosten per gehouden inspectie zijn de cross-compliance inspectie en de controle op het mestbeheer van de AID. Daarnaast zijn ook de kosten van de controle op de minimumeisen van de Arbo-wet door de Arbeidsinspectie hoog.

Figuur 4.17: Toezichtlast per inspectie

4.6.2 AL van toezicht per bedrijf

De bedrijven in de subdomeinen hebben te maken met meerdere inspecties. De som van de AL van alle afzonderlijke inspecties vormen de totale AL per bedrijf per jaar. Voor het subdomein tuinbouw zijn de gemiddelde AL per bedrijf 175 euro per jaar. Het tuinbouwdomein is een relatief homogeen domein, waar bij alle typen bedrijven dezelfde inspecties zijn waargenomen.

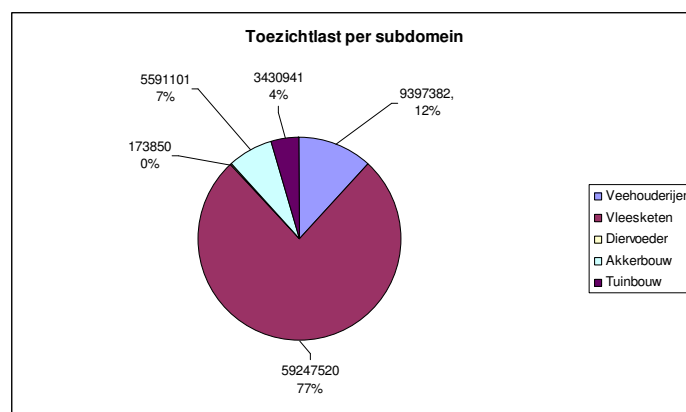
4.7 Conclusie

Figuur 4.18 geeft inzicht in de jaarlijkse AL van toezicht voor het gehele domein primaire sector en vleesketen. Op basis van deze gegevens worden de jaarlijkse AL van toezicht voor het domein geraamd op bijna 78 miljoen euro.

Subdomein	AL van toezicht	AL van toezicht in % van totaal
Veehouderijen	9397382	12.1%
Vleesketen	59247520	76.1%
Diervoeder	173850	0.2%
Akkerbouw	5591101	7.2%
Tuinbouw	3430941	4.4%
Totaal	77840794	100.0%

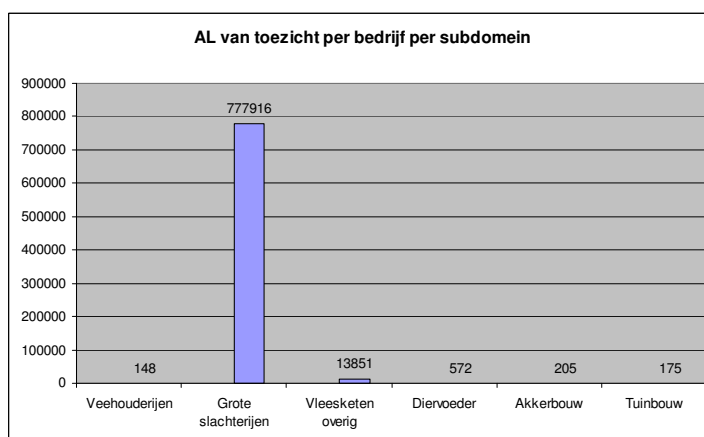
Figuur 4.18: AL van toezicht gehele domein

- De meeste AL van toezicht komen in de vleesketen tot stand. In de vleesketen vindt door de VWA permanent toezicht plaats op de 57 grote slachterijen van Nederland. Deze lasten vormen het merendeel van de lasten van toezicht voor het gehele domein primaire sector en vleesketen. Zie ook figuur 4.19 en 4.20.
- De sector diervoeder is het subdomein met de minste AL in totaal en per bedrijf. Naast de publiekrechtelijke inspecties, heeft deze sector te maken met een relatief groot aantal private kwaliteitssystemen (zoals GMP, PDV) waarop wordt geïnspecteerd. Tevens voeren grote klanten ook eigen inspecties uit voordat zij producten afnemen. Hierdoor is de werkelijke last hoger.

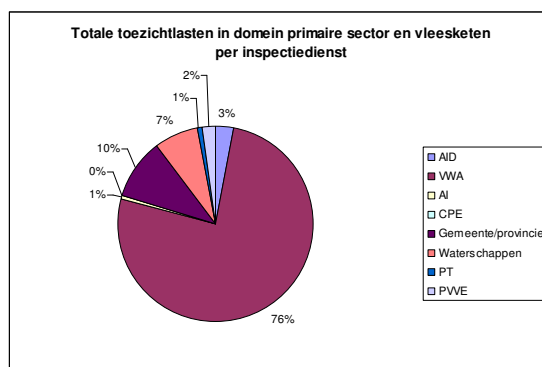

Figuur 4.19: Toezichtlast per subdomein

- Het domein tuinbouw heeft minder AL van toezicht in totaal en per bedrijf dan de akkerbouwsector.

Figuur 4.20: AL van toezicht per bedrijf per subdomein

Figuur 4.21: Totale toezichtlasten in primaire sector en vleesketen per inspectiedienst

- In het domein primaire sector veroorzaken de inspecties van de VWA de meeste toezichtlasten, gevolgd door de gemeente. Zie figuur 4. 21 en 4.22.

Dienst	AL van toezicht	AL van toezicht in % van totaal
AID	2483526	3.2%
VWA	59059370	75.9%
AI	515201	0.7%
CPE	21879	0.0%
Gemeente/provincie	7816869	10.0%
Waterschappen	5566951	7.2%
PT	657989	0.8%
PVE	1719009	2.2%
Totaal	77840794	100.0%

Figuur 4.22: Totale toezichtlasten in primaire sector en vleesketen per inspectiedienst

5 Beoordeling kwalitatieve lasten van toezicht

5.1 Berekening van de kwalitatieve beoordeling van toezicht

Naast een beoordeling van inspecties in termen van tijd en geld, waarmee een kwantitatief beeld van de toezichtlasten is gegeven, liggen belevingsfactoren ten grondslag aan de kwalitatieve lasten van toezicht. De kwalitatieve beoordeling komt tot stand door middel van het beoordelen van twaalf belevingsfactoren. Bedrijven kennen per type inspectie deze 12 belevingsfactoren een score toe op een schaal van 1 tot 4. Naast deze subjectieve beoordeling per belevingsfactor is tevens gevraagd naar het belang van de verschillende factoren zodat een beeld ontstaat welke van de factoren het meest bijdraagt aan de totale beleving.

Voor wat betreft de gemiddelde scores per type inspectie op een schaal van 0 tot 10 dient te worden opgemerkt dat deze een vertekend beeld geven. Als gevolg van de voorgeschreven formule ontstaat een afwijking naar boven (het laagste te behalen gemiddelde rapportcijfer is 2,5 als op alle factoren onvoldoende wordt gescoord). Dit verklaart de verschillen in gemiddeld rapportcijfer (vaak voldoende tot goed) en de samenvattende beschrijvingen per factor (vaak kritisch).

5.2 Belevingsfactoren van toezicht

De belevingsfactoren die beoordeeld zijn:

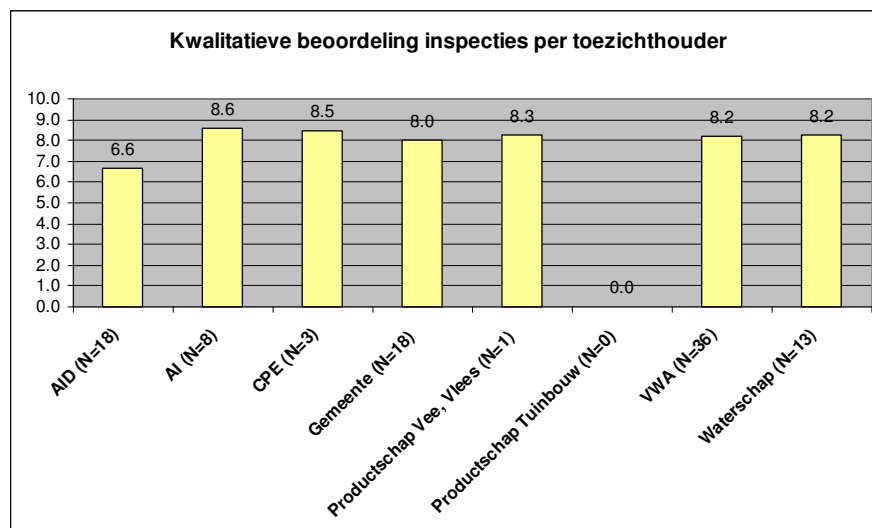
- Deskundigheid inspecteur: *in welke mate is de inspecteur vertrouwd met de materie of het onderwerp van de inspectie?*
- Houding inspecteur: *stelt een inspecteur zich constructief op en is hij vooral gericht op het informeren over de vereisten in plaats van het alleen signaleren van tekortkomingen of overtredingen?*
- Werkwijze inspecteur: *de inspecteur is goed voorbereid en werkt op een systematische manier.*
- Duidelijkheid over het doel van de inspectie: *in welke mate duidelijk is (of gemaakt kan worden) wat aanleiding en/of het doel van een inspectiebezoek is.*
- Plausibiliteit van de inspectievragen: *in welke mate een inspecteur duidelijk maakt (of kan maken) waarom en op grond waarvan een bepaalde inspectievraag wordt gesteld.*
- Proportionaliteit opgelegde maatregelen: *bestaat de indruk dat de door de inspecteur opgelegde maatregelen redelijk zijn, dat wil zeggen dat deze maatregelen en vereiste investeringen in verhouding staan tot de geconstateerde risico's en dat de wettelijke bevoegdheden van de inspectie redelijke en proportioneel zijn toegepast?*

- Focus op details: *richt de inspecteur zich op hoofdzaken die risico opleveren en beoordeelt hij het detailniveau waar dat nodig is?*
- Leereffect van het bedrijf: *wordt de inspectie zodanig uitgevoerd dat een bedrijf er nieuwe inzichten aan overhoudt die de bedrijfsvoering kunnen verbeteren?*
- Samenloop met andere inspecties: *overlappen verschillende inspecties elkaar inhoudelijk niet en zijn ze goed op elkaar afgestemd?*
- Duur van de inspectie: *is een inspectie in de ogen van het bedrijf –gelet op de aspecten die worden beoordeeld- redelijk qua tijdsduur?*
- Tijdstip van de inspectie: *vindt de inspectie plaats op een tijdstip zodanig dat de bedrijfsvoering er zo min mogelijk hinder van ondervindt?*
- Kwaliteit inspectierapportage en vervolgactiviteiten: *is het inspectierapport in alle opzichten helder en sluit het aan bij de uitgevoerde inspectie en heeft over het rapport voldoende communicatie met het bedrijf plaatsgevonden?*

In de volgende paragrafen zijn per toezichthouder de factoren beschreven die het meest bepalend zijn in de kwalitatieve beoordeling van de inspecties die worden uitgevoerd door betreffende toezichthouder.

5.3 Beleving lasten van toezicht primaire sector en vleesketen

Onderstaande grafiek geeft de kwalitatieve beoordeling per toezichthouder weer. Deze beoordeling is gebaseerd op alle beschikbare scores toegekend aan belevingsfactoren voor de betreffende inspecties per toezichthouder.

Figuur 5.1: kwalitatieve beoordeling inspecties per toezichthouder

De inspecties uitgevoerd door de AID krijgen de laagste beoordeling en inspectie uitgevoerd door Arbeidsinspectie de hoogste.

Bepaalde toezichthouders voeren meer verschillende inspecties uit dan andere en zijn om die reden door meerdere bedrijven beoordeeld dan andere toezichthouders; dit kan effect hebben op de uitkomst van de beoordeling. In de volgende paragrafen is voor toezichthouders waar de onderzochte bedrijven het meest mee te maken hebben (AID, VWA, Arbeidsinspectie, Gemeente en Waterschap) nader ingegaan op de kwalitatieve beoordeling die is toegekend.

5.4 Algemene Inspectie Dienst – AID

Figuur 5.2. geeft een overzicht van de inspecties die door de AID worden uitgevoerd binnen de primaire sector en vleesketen.

Inspectiediens/ Inspectie		vee	vlees	voeder	tuin	akker
AID	Cross compliance	x			x	x
	Identificatie oormerken en registratie	x				
	Dierwelzijn	x				
	Controle premies/ inkomensondersteuning	x				
	Controle op mestbeheer	x			x	x
	Controle gebruik op gewasbestrijdingsmiddelen				x	x

Figuur 5.2: Overzicht AID inspecties

Een groot deel van de geïnterviewde bedrijven vindt het nuttig dat de inspecties die door AID worden uitgevoerd, plaatsvinden. Onderstaande factoren typeren het meest de kwalitatieve beoordeling van de inspecties van de AID door de geïnterviewde bedrijven:

Deskundigheid van de inspecteur:

- Inspecteurs zijn veelal als deskundig beoordeeld door geïnterviewde bedrijven
- Deze deskundigheid wordt echter vaak theoretische aard beschouwd, met weinig inlevingsvermogen in praktijksituatie en praktische toepasbaarheid (vooral genoemd bij controle dierwelzijn en bestrijdingsmiddelen/ spuitcontrole)

Duidelijkheid doel:

- Er wordt vaak een specifieke reden gegeven voor een inspectiebezoek, maar men bekijkt het hele bedrijf. Dit is ervaren bij de controle premies/inkomensondersteuning

Veehouderij:
‘Van
waarschuwingen
kan je leren’

Leereffect tijdens inspectie:

- Het optreden inspecteurs ervaren bedrijven vaak als verbaliserend waardoor het leereffect ondergeschikt raakt; dit is ervaren bij meerdere typen inspecties, waaronder bij de controle dierwelzijn en de controle premies/inkomensondersteuning

- Het leereffect bij controle op bestrijdingsmiddelen en spuitcontrole wordt als beperkt aangemerkt
- Indien een inspecteur advies geeft wordt door de toezichthouder als ervaren als toegevoegde waarde. Echter, de mate waarin dit geschiedt is beperkt.
- Advisering is vooral gewenst wanneer bedrijven geen volledig beeld hebben van de huidige, steeds veranderende wet- en regelgeving

Houding van de inspecteur

- Al voordat een inspectie begint, krijgen geïnspecteerde bedrijven het gevoel dat de inspecteur er op voorhand van uit gaat dat het bedrijf zich niet aan de regels houdt
- De soms als rigide en autoritair ervaren houding van inspecteurs veroorzaakt stress, vooral als de inspecties onaangekondigd plaatsvinden

Proportionaliteit opgelegde maatregelen:

- Bedrijven die niet goed op de hoogte zijn van (veranderende) wet- en regelgeving vinden maatregelen buiten proportie, ze ervaren een gevoel van machteloosheid omdat ze niet weten waaraan ze moeten voldoen
- Maatregelen die worden opgelegd voor futiliteiten die niet in orde zijn maar waar geen enkel risico mee wordt gelopen vinden bedrijven buiten proportie
- Als geen waarschuwing wordt gegeven maar meteen wordt beboet vinden bedrijven dit overdreven (controle bestrijdingsmiddelen en spuitcontrole)
- Bedrijven ervaren soms een dubbele bestraffing: bij de controle op bestrijdingsmiddelen en spuitcontrole werd het bedrijf beboet en gekort op Europese subsidie

Veehouderij: "Je voelt je behandeld alsof je een crimineel bent, je zal wel rommelen"

Samenloop met andere inspecties

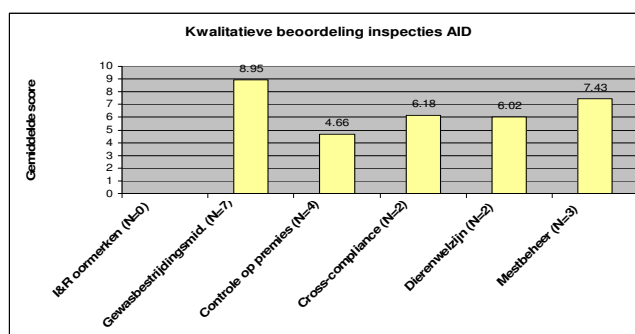
- Er bestaat overlap tussen een aantal inspecties, vb. tussen inspecties van AID en andere toezichthouders of (privaat)rechtelijke organisaties
- Voorbeelden hiervan zijn de inspectie van dierenwelzijn (overlap met IKB), en de controle van diergeneesmiddelen (overlap met VWA)

Kwaliteit inspectierapportage:

- Niet altijd ontvangen bedrijven een rapport naar aanleiding van de inspectie, bijvoorbeeld bij de I&R controle en controle dierenwelzijn. Bedrijven geven aan dat dit wel gewenst is. Uitzondering hierop vormt een aantal tuinders die aangaf geen behoefte te hebben aan een inspectierapport inzake het gebruik van bestrijdingsmiddelen en spuitcontrole
- De tijd tussen inspectie en het ontvangen van een rapport wordt door de bedrijven als te lang ervaren.

- De kwaliteit van de rapportage wordt door sommige bedrijven als niet voldoende bestempeld, omdat er verkeerde codes in genoemd worden, of codes worden door elkaar gehaald.

Onderstaande tabel (figuur 5.3) geeft de gemiddelde waardering van de kwaliteit per inspectie van de AID weer. Het oordeel loopt fors uiteen per inspectie; de controle op premies wordt het laagst gewaardeerd, en de controle op gewasbestrijdingsmiddelen het hoogst. Verklaring voor de lage waardering voor de inspecties controle op premies/inkomensondersteuning en dierwelzijn is de verbaliserende houding van inspecteurs die tijdens deze inspecties wordt ervaren. Ook de overlap die bestaat tussen de controle op dierwelzijn met andere inspecties resulteert in een lagere beoordeling. De deskundigheid van de inspecteurs van de controle op gewasbestrijdingsmiddelen en spuitcontrole speelt een belangrijke rol in de relatief goede beoordeling van dit type inspectie, ondanks het feit dat deze deskundigheid vooral theoretisch is, wat als negatief wordt ervaren.

Figuur 5.3: Kwalitatieve beoordeling inspecties AID

5.5 Voedsel en Waren Autoriteit - VWA

Figuur 5.4. geeft een overzicht van de inspecties die door de VWA worden uitgevoerd binnen de primaire sector en vleesketen.

Inspectiediens/ Inspectie	vee	vlees	voeder	tuin	akker
VWA					
Antemortemkeuring levend vee		x			
Postmortemkeuring		x			
HACCP audit		x			
Controle ISI (voorheen UBA)		x			
Controle erkenning		x			
Permanent toezicht		x			
Controle op algemene hygiëne voorschriften		x			
Toetsing categoriemateriaal		x			
Algehele keuring bij diervoeders			x		
Controle diervoeder producten (monstername)			x		
Controle op de wasplaats		x			

Figuur 5.4: Inspecties van de VWA in domein primaire sector en vleesketen

Vrijwel alle inspecties die door de VWA worden uitgevoerd in de primaire sector en vleesketen, vinden plaats in slachterijen, uitsnijderijen, en enkele bij diervoeders. Bij inspecties van de VWA kan een onderscheid worden gemaakt tussen inspecties die periodiek plaatsvinden en inspecties waarbij een inspecteur van (of namens) de VWA constant (bijv. tijdens het slachten) aanwezig is.

De volgende factoren zijn het meest typerend voor de beleving van de toezichtlast van de inspecties van de VWA:

Deskundigheid van de inspecteur:

- Deskundigheid inspecteurs wordt als matig beoordeeld, vooral bij de antemortemkeuring, de HACCP-audit en toetsing categoriemateriaal. Inspecteurs zijn volgens de geïnterviewden niet goed genoeg op de hoogte van wetgeving. De postmortemkeuring wordt daarentegen ervaren als een inspectie waarbij zeer deskundige inspecteurs betrokken zijn
- Gebrek aan deskundigheid blijkt uit onvoldoende kennis van (veranderende) wet- en regelgeving, geen kennis van terminologie, formulieren niet kennen en geen praktijkervaring hebben

Vleesverwerker: 'Het gaat er niet om wie gelijk heeft, maar om een werkbare situatie te creëren'

Leereffect tijdens inspectie:

- Wanneer deskundigheid bij een inspecteur ontbreekt, wordt ook het leereffect van de inspectie als laag aangemerkt. Bedrijven hebben dan het gevoel beter te weten 'hoe het moet' dan de inspecteur

Proportionaliteit opgelegde maatregelen:

- Als er weliswaar een overtreding is begaan, maar er door de overtreding geen risicovolle situatie is ontstaan, vindt men dat de opgelegde maatregel zwaar is. Deze ervaring bestaat o.a. bij de antemortemkeuring

Focus op details

- Inspecties zijn gedetailleerd, ook op vlakken waar geen of weinig risico ontstaat als de regels niet worden nageleefd

Vleesverwerker: 'Ze komen zomaar 'binnenvallen''

Samenloop met andere inspecties:

- Veel van wat door de VWA wordt gecontroleerd, wordt dubbel gecontroleerd (verschillende VWA inspecties). Bedrijven geven aan dat de VWA meerdere inspecties zou kunnen combineren. Bijvoorbeeld: de toetsing van categoriemateriaal kan met andere inspecties van de VWA worden gecontroleerd. Ook worden zaken dubbel gecontroleerd bij bedrijven die een kwaliteitssysteem hebben

- In een enkel geval levert dit tegenstrijdigheden op; vb. wat volgens HACCP mag, is volgens een VWA-inspecteur niet toegestaan

Tijdstip inspectie:

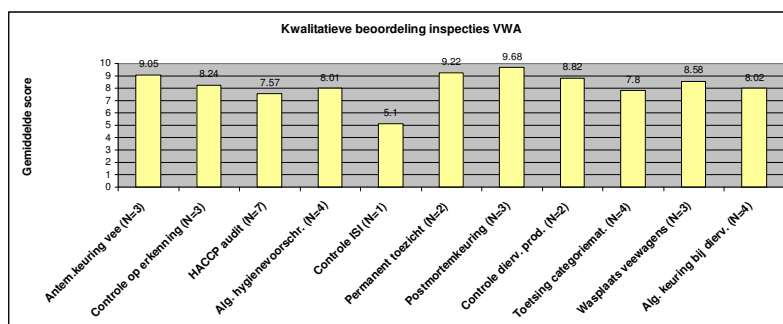
- Bedrijven die vee moeten laten keuren door de VWA (antemortemkeuring) moeten hiervoor een planning aangeven. Nadat de planning is ingevuld, is er weinig flexibiliteit, dit levert soms wachttijd op voor bedrijven

Kwaliteit inspectierapportage

Vleesverwerker: 'Ze doen heel lang over het opsturen van de rapportage, en dat terwijl je er voor betaalt'.

- Soms is uitgebreide(re) rapportage gewenst (vb. bij controle op algemene hygiënevoorschriften). De rapportage die bedrijven krijgen naar aanleiding van een HACCP-audit kenmerken zij daarentegen als te omvangrijk.
- Het taalgebruik in de rapportages wordt als te ingewikkeld ervaren
- Bedrijven moeten lang wachten voordat zij een rapportage ontvangen (vb. bij controle erkenning)

Onderstaande tabel (figuur 5.5) geeft aan hoe bedrijven in de vleesketen de kwaliteit van inspecties van de VWA beoordelen.

Figuur 5.5: Kwalitatieve beoordeling inspecties VWA

De postmortemkeuring wordt het meest positief beoordeeld door de geïnterviewden, een belangrijke reden hiervoor is de goede deskundigheid en punctualiteit die bedrijven bij deze inspecteurs ervaren. De HACCP-audit scoort als een van de laagste. Reden hiervoor is de deskundigheid van de inspecteurs die als laag wordt aangemerkt en de te omvangrijke rapportage na inspectie.

5.6 Arbeidsinspectie

Figuur 5.6. geeft een overzicht van de inspecties die door de Arbeidsinspectie (AI) worden uitgevoerd binnen de primaire sector en vleesketen.

Inspectiediens/Inspectie		vee	vlees	voeder	tuin	akker
AI	Arbeidsinspectie: controle op illegaliteit (WIT-team)				x	
	Arbeidsinspectie minimum eisen arbo-wet		x	x	x	x

Figuur 5.6: Arbeidsdienst inspecties

De meest bepalende factor voor de kwalitatieve beoordeling is:

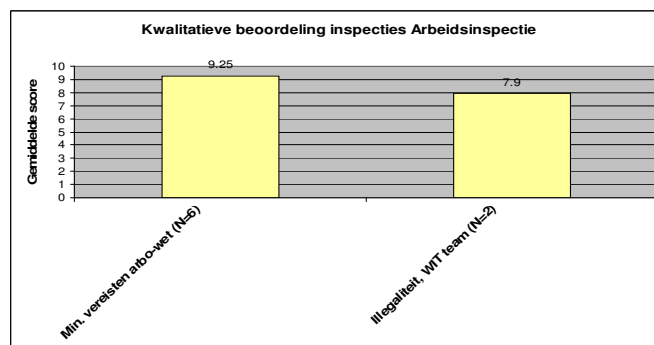
Houding van de inspecteur:

- De houding van inspecteurs die de controle op illegaliteit uitvoeren wordt door een deel van de bedrijven als autoritair en intimiderend ervaren (WIT-team)
- De frustratie loopt hoog op bij bedrijven door een dergelijke houding, zeker wanneer ze dit al ervaren voordat de inspectie begint (WIT-team)
- De adviserende houding m.b.t. de arbowetgeving wordt ervaren als een toegevoegde waarde voor de bedrijfsvoering.

Tuinbouwbedrijf:
‘Ik heb het gevoel dat de inspecteurs als doel hebben om te ‘scoren’.

Onderstaande tabel (figuur 5.7.) geeft aan hoe bedrijven in de vleesketen de kwaliteit van inspecties van de Arbeidsinspectie beoordelen.

Het cijfer voor de controle op illegaliteit is lager dan voor de controle op de minimumeisen arbo-wet, omdat vooral bij deze controle de houding van de inspecteur als negatief is aangegeven.

Figuur 5.8: Kwalitatieve beoordeling inspecties arbeidsinspectie

5.7 Gemeente

De inspecties die door de gemeente worden uitgevoerd binnen de primaire sector en vleesketen zijn in onderstaande tabel weergegeven (figuur 5. 8)

Inspectiediens/ Inspectie		vee	vlees	Voeder	tuin	akker
Gemeente	Controle brandveiligheid	x	x	x	x	x
	Controle milieu(vergunning)	x	x	x	x	x
	Controle bouw(vergunning)	x	x	x	x	x

Figuur 5.8: Gemeentelijke inspecties

Onderstaande factoren kenmerken de ervaringen van bedrijven die te maken hebben gehad met gemeentelijke inspecties:

Deskundigheid van de inspecteur:

- Inspecteurs missen kennis betreffende (veranderingen in) wet- en regelgeving, vooral tijdens de controle milieuvergunning en brandveiligheid
- Inspecteurs hebben theoretische kennis maar kunnen die lastig doorvertalen naar een praktijksituatie

Werkwijze inspecteurs:

- Er wordt op een bureaucratische manier geïnspecteerd, vooral op basis van theoretische kennis
- Maatregelen die worden opgelegd leiden vervolgens tot onwerkbare situaties

Tuinbouwbedrijf:
‘inspectie is een kwestie van ‘een papiertje afvinken’

Houding inspecteurs:

- De houding van inspecteurs die de controle milieuvergunning uitvoeren noemt een aantal van de geïnterviewde bedrijven autoritair

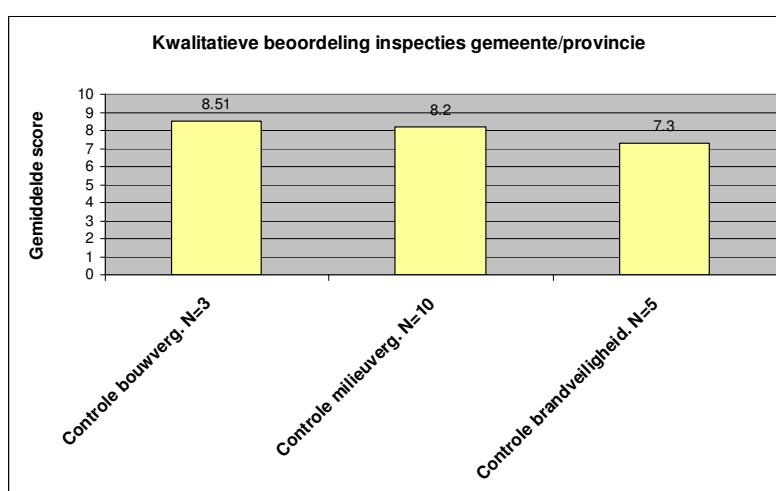
Leereffect tijdens inspectie:

- Bedrijven vinden het prettig om tijdens een inspectie ook advies te krijgen, in een aantal gevallen gebeurt dit al

Kwaliteit inspectierapportage:

- Een deel van de bedrijven ontvangt geen rapport na een inspectie (milieuvergunning en brand) en heeft daar ook geen behoefte aan; sommige bedrijven vinden een rapport geen toegevoegde waarde hebben en zijn tevreden als de inspectie is afgerond
- Een deel van de bedrijven dat wel een inspectie ontvangt vindt de rapportage summier en vindt het te lang duren voordat ze het rapport krijgen

Figuur 5.10 geeft een beeld van de kwalitatieve beoordeling van de gemeentelijke inspecties. Voor de inspectie op de brandveiligheid/gebruikersvergunning is in voorgaand hoofdstuk geen berekening van toezichtlasten gemaakt omdat de verzamelde informatie geen eenduidig beeld gaf van de kwantitatieve lasten van deze inspectie. De door de bedrijven gemaakte opmerkingen ten aanzien van de ervaren lasten zijn wel meegenomen in het onderzoek; hierdoor ontstaat wel een beeld van de kwalitatieve beleving van de toezichtlast.

Figuur 5.10: Kwalitatieve beoordeling inspecties gemeente

De controle bouwvergunning wordt het meest positief beoordeeld, gevolgd door de controle milieuvergunning en brandveiligheid.

5.8 Waterschap

Inspecties die door het Waterschap worden uitgevoerd zijn in figuur 5.11 weergegeven:

Inspectiediens/Inspectie	vee	vlees	voeder	tuin	akker
Waterschap					
Slotschouw	x			x	x
Lozing en afvoer oppervlaktewater	x	x	x	x	x
Milieucontrole	x	x	x	x	x
Control sproeiwater, restvloeistof en slootwater					x
Control teelvrije zone				x	x

Figuur 5.11: Waterschap inspecties

Onderstaande factoren zijn het meest bepalend voor de beoordeling die bedrijven geven ten aanzien van inspecties van het Waterschap.

Deskundigheid van de inspecteur:

- Inspecteurs missen ervaring of relevante kennis om de inspectie uit te voeren

Houding van de inspecteur:

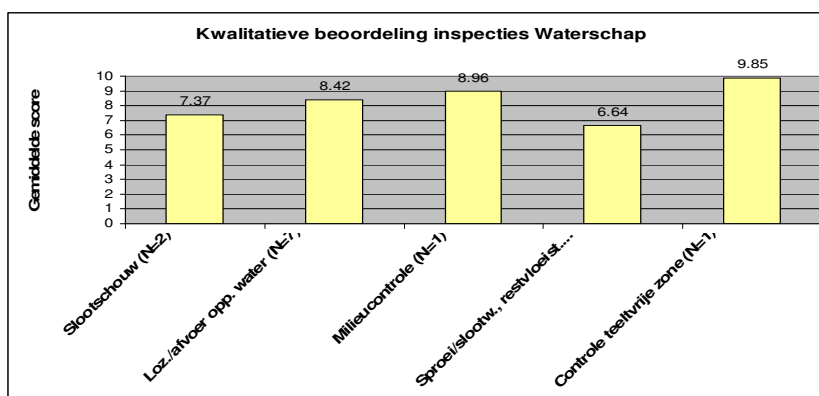
- Inspecteurs hebben een rigide opstelling, bedrijven hebben het gevoel dat inspecteurs niet meedenken

Veehouderij: 'Al vanaf het moment dat de inspecteur het erf oploopt, dreigt hij met maatregelen, terwijl de controle nog niet heeft plaatsgevonden.'

Samenloop met andere inspecties:

- De controle spreekwater, slootwater en restvloeiwater zouden bedrijven graag gecombineerd zien met gemeentelijke en AID-inspecties. Daarnaast bestaat er overlap met controles die worden uitgevoerd door private instanties (Eurogap)

Figuur 5.12 geeft een beeld van de kwalitatieve beoordeling van de inspecties uitgevoerd door het Waterschap.

Figuur 5.12: Kwalitatieve beoordeling inspecties Waterschap

De controle van de teeltvrije zone krijgt de meest positieve beoordeling van de geïnterviewde bedrijven, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit dat bedrijven geen tijd hoeven te steken in deze inspectie. De controle spreekwater, slootwater en restvloeiwater krijgt een lagere beoordeling met name door de samenloop met andere inspecties.

5.9 Gecombineerde inspecties

Van de geïnterviewde bedrijven heeft 17% te maken gehad met gecombineerde inspecties, hierbij ging het in de meeste gevallen om veehouderijen en in een enkel geval om een tuinbouw- of akkerbouwbedrijf. Het betreft voor verschillende bedrijven, verschillende combinaties. Zo hebben binnen veehouderijen gecombineerde inspecties plaatsgevonden van AID en waterschap (cross-compliance), gemeente en provincie en AID, waterschap en gemeente.

In de tuin- en akkerbouw hebben bedrijven te maken met gecombineerde inspecties van gemeente en waterschap. Daarnaast is bij een aantal tuinbouwbedrijven sprake geweest van een gecombineerde inspectie van AID en waterschap.

Voor de totale primaire sector en vleesketen blijkt op basis van de gehouden interviews dat 46% van de bedrijven behoefte heeft aan gecombineerde inspecties. Binnen elk van de onderzochte subgroepen – veehouderijen, vleesketen, akkerbouw en tuinbouw - heeft een deel van de geïnterviewde bedrijven behoefte aan gecombineerde inspecties. Binnen veehouderijen werd een gecombineerde inspectie van IKB en AID als suggestie gegeven. Ook het samenvoegen van de inspecties CPE en PPE en AID en waterschap zijn genoemd als te combineren inspecties. Vooral daar waar bedrijven het gevoel hebben dat zaken dubbel worden gecontroleerd door verschillende toezichthouders is behoefte aan het combineren van inspecties. De resultaten van het onderzoek in de vleesketen laten zien dat de geïnterviewde bedrijven zeer diverse ideeën hebben over samen te voegen inspecties; een voorbeeld is het samenvoegen van afzonderlijke VWA inspecties. Het merendeel van de ondervraagde bedrijven in het subdomein diervoeders gaf aan dat behoefte is aan een gecombineerde inspectie van VWA en Schouten Certification (certificatie-instelling voor diervoeders) en van de gemeente en de brandweer.

Binnen de geïnterviewde bedrijven liggen de behoeftes aan gecombineerde inspecties uiteen; enerzijds bundelt het samenvoegen van inspecties krachten en dit kan het bedrijf ten goede komen, anderzijds betekent het dat meerdere inspecties zich op een moment gaan concentreren, wat een verzwaring van de inspectie op dat moment kan betekenen. Dit ontstaat als meerdere inspecteurs tegelijk begeleid moeten worden. Veel bedrijven gaven aan, dat bij het combineren van inspecties moet worden geborgd dat de inspecteur een brede deskundigheid heeft.

5.10 Conclusie

In voorgaande paragrafen zijn per toezichthouder de meest typerende belevingsfactoren aangeduid. Over alle inspecties bekeken valt op dat bij het vormen van een kwaliteitsoordeel over inspecties:

- De deskundigheid van inspecteurs een belangrijke rol speelt. In veel gevallen beoordelen bedrijven de deskundigheid als matig. Dit komt vooral doordat inspecteurs vooral theoretische kennis hebben en zich niet goed kunnen inleven in de praktijk.
- De houding van een inspecteur wordt regelmatig als negatief ervaren, vooral als deze rigide en autoritair is. Een dergelijke houding verkleint het leereffect.
- De proportionaliteit van opgelegde maatregelen een belangrijke rol speelt en dat in een aantal gevallen de maatregelen als buitenproportioneel worden bestempeld. Dit speelt in hoge mate bij maatregelen die worden opgelegd voor kleine overtredingen waarbij geen risico aanwezig is, en vooral als er (in dat geval) niet voorafgaand aan de maatregel een waarschuwing is gegeven.
- De kwaliteit van de inspectierapportage meeweegt in de beoordeling van een de kwaliteit van de inspectie. Er zijn grote verschillen tussen bedrijven met betrekking tot het belang dat zij hechten aan een rapportage; een deel van de bedrijven hecht veel waarde aan een uitgebreid rapport, andere willen een

beknopte beschrijving en weer andere wensen geen rapportage naar aanleiding van een inspectie. In ieder geval vindt men van belang dat de rapportage in duidelijke taal is opgesteld.

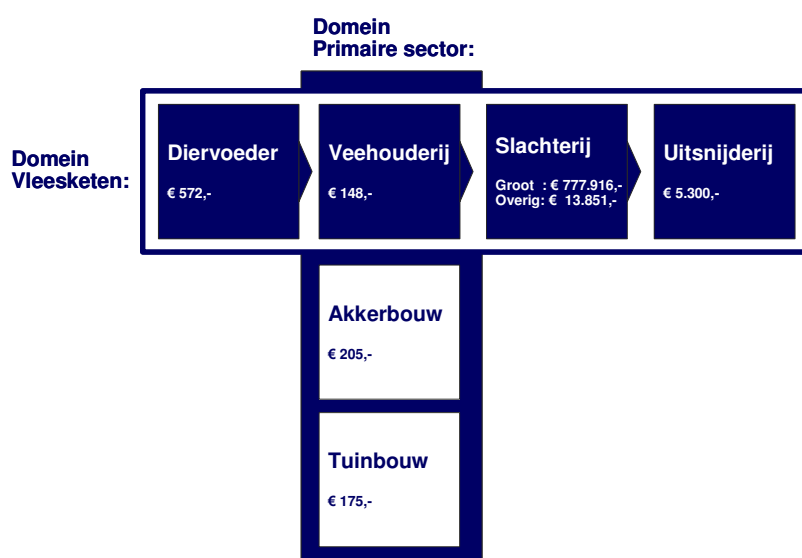
- Samenloop met andere inspecties ervaren bedrijven als een last; ze worden dubbel gecontroleerd op hetzelfde vlak. Bedrijven geven aan dat meerdere inspecties door een toezichthouder daar waar mogelijk op hetzelfde moment zou kunnen plaatsvinden en dat daarnaast verschillende toezichthouders niet hetzelfde zouden moeten controleren.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Samenvattende conclusies

De kwantitatieve lasten van toezicht worden niet als hoog ervaren

Met uitzondering van de lasten als gevolg van het permanent toezicht binnen de grotere slachterijen, wordt de toezichtlast in kwantitatieve zin (euro) als relatief beperkt beschouwd. De gemiddelde lasten per bedrijf variëren tussen de € 148,- voor de veehouderijen en € 13.851,- voor de vleesketen (exclusief de grote slachterijen). De AL van toezicht voor de grotere slachterijen (inclusief het permanente toezicht) is gemiddelde € 777.916,- per bedrijf. In onderstaande figuur zijn de gemiddelde lasten per bedrijf per subdomein weergegeven:

Een beperkte verbetering van de efficiëntie wordt door de respondenten mogelijk geacht door de combinatie van inspecties. Voor een substantiële reductie van de toezichtlast acht men echter een systeemwijziging nodig door uitbreiding van het toezicht op toezicht.

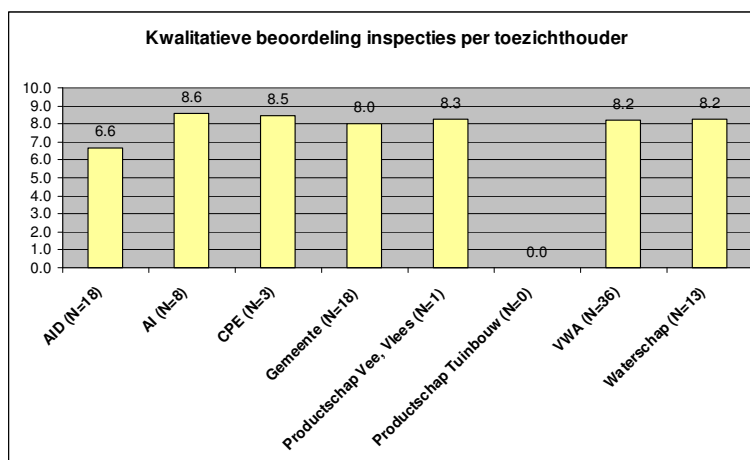
Het leereffect, de deskundigheid/houding en de proportionaliteit van de maatregelen zijn de belangrijkste belevingsfactoren

De kwalitatieve lasten van toezicht worden in tegenstelling tot de kwantitatieve lasten als hoog ervaren. Daarbij vormen het leereffect, de deskundigheid en houding van de inspecteur en de proportionaliteit van de maatregelen de belangrijkste belevingsfactoren. De kern van deze drie factoren wordt gevormd door een repressieve benadering versus een preventieve benadering van de toezichtgenieter. Indien de houding wordt gekenmerkt als rigide en men zonder waarschuwing overgaat tot het geven van boetes dan wordt het leereffect ook als minder groot ervaren. Met name bij respondenten die van goede wil zijn maar moeite hebben om de wijzigingen in wet- en regelgeving bij te houden, leidt een repressieve benadering tot veel onbegrip.

Met betrekking tot de deskundigheid van de inspecteur wordt veel belang gehecht aan de praktijkkennis. Deze wordt vaak als te beperkt ervaren door de toezichtgenieter. De inspecteur wordt dan een theoretische insteek verweten zonder naar de praktische uitvoerbaarheid te kijken.

De ervaren last van toezicht varieert tussen de toezichthouders

De bovengenoemde belevingsfactoren worden niet voor alle toezichthouders evenredig beoordeeld. Onderstaande grafiek geeft de variatie aan.

Bij de hoogte van de cijfers dient een kanttekening te worden gemaakt met het oog op de vertekening door onderliggende formules (zie paragraaf 2.2). De ervaren last varieert tussen de 6.6 van de AID en de 8.6 van de Arbeidsinspectie.

De inspecties van de AID worden relatief laag gewaardeerd. Dit wordt met name veroorzaakt door een slechte waardering van de houding van de inspecteur en de proportionaliteit van de maatregelen. In verhouding tot de andere toezichthouders wordt de AID vaak een repressieve benadering verweten. Daarbij dient overigens te worden opgemerkt dat verschillende respondenten de bijzondere opsporingsambtenaren en de 'reguliere' inspecteurs als één beoordeelde.

De hoge beoordeling van de Arbeidsinspectie wordt veroorzaakt door de toegevoegde waarde die bedrijven ervaren bij de inspectie minimum vereisten Arbo-wet. Dit ondanks de kritische oordelen met betrekking tot de controle op illegaliteit.

Binnen alle subdomeinen bestaat behoefte aan gecombineerde inspecties

Uit het onderzoek blijkt dat vooral binnen het subdomein veehouderijen en in beperkte mate binnen de tuin- en akkerbouw met positieve ervaring heeft met gecombineerde inspecties. De behoefte aan dit type inspectie blijkt echter in alle onderzochte subdomeinen te bestaan vanuit de verwachting dat dit leidt tot een lagere frequentie van inspectiebezoeken en overlap tussen inspecties voorkomt.

Randvoorwaarde voor de uitvoering van gecombineerde inspecties betreft de deskundigheid van de inspecteur. Om te voorkomen dat meerdere inspecteurs tegelijk het bedrijf bezoeken, dient de kennis bij één inspecteur aanwezig te zijn. Meerdere inspecteurs tegelijk vraagt te veel capaciteit van de toezichtgenieter.

Binnen alle subdomeinen bestaat behoefte aan één loket

Binnen alle subdomein geeft een groot deel van de respondenten aan de vorming van één loket te verwelkomen. Daarbij vormt het verschaffen van informatie over wijzigingen in wet- en regelgeving de belangrijkste functie. Momenteel hebben de toezichtgenieters moeite om de juiste partij te vinden voor deze informatie (veel doorverbinden en zelden antwoord). Een website wordt op zichzelf wenselijk gevonden maar men geeft de voorkeur aan menselijk contact. Over de specifieke organisaties waarbinnen het loket zou kunnen worden vormgegeven bestaat geen eenduidig beeld en is afhankelijk van de dominante inspecties waarmee een toezichtgenieter te maken heeft. Daar waar het accent ligt op milieu wordt gewezen in de richting van decentrale overheden (provincie of gemeenten) terwijl voor sectorspecifieke inspecties de VWA of brancheorganisaties worden genoemd als mogelijkheid.

6.2 Aanbevelingen voor reductie kwalitatieve lasten (beleving)

Verbeter de communicatie over (het waarom van) onaangekondigd toezicht

Van rechtswege dienen bepaalde inspecties onaangekondigd te worden uitgevoerd. Dit leidt bij de toezichtgenieter (vooral in combinatie met een gevoel van kennisachterstand omtrent actuele wet- en regelgeving) tot grote onzekerheid. Om het begrip voor de onaangekondigde inspecties te vergroten zou door de toezichthouder meer gecommuniceerd kunnen worden over de achtergrond van deze inspecties. Ga daarbij ook zoveel mogelijk de dialoog aan met de brancheorganisaties.

Daarnaast is een beperkte vorm van aankondiging vaak wel mogelijk. Bijvoorbeeld door te communiceren dat in een bepaalde regio inspecties zullen worden uitgevoerd. Of binnen een tijdsbestek van 24 of 12 uur een specifiek bedrijf op de hoogte stellen van een inspectie. Dit geeft de toezichtgenieter nog de mogelijkheid om extra personeel in te roepen zodat de bedrijfsvoering gecontinueerd kan worden.

Verbeter de voorlichting over wijzigingen in wet- en regelgeving

In de (sub)domeinen veehouders, tuin- en akkerbouw en de kleinere slachterijen/uitsnijderijen heeft men moeite om de wijzigingen in wet- en regelgeving bij te houden. Brochures en ander voorlichtingsmateriaal wordt vaak niet gelezen. Als men zelf initiatief neemt om met specifieke vragen op te bellen naar de toezichthouder (geldt voor alle toezichthouders) of het ministerie, dan wordt men vaak doorverbonden en levert het zelden antwoorden op⁹. Om de voorlichting over wet- en regelgeving te verbeteren dienen de communicatiekanalen te worden gebundeld. De ontwikkeling van één loket of frontoffice biedt daartoe een goed aanknopingspunt.

⁹ Bij de grotere organisaties (veelal in de veevoeder en slachterijsector) is een aparte functie gecreëerd (bv. kwaliteitsmanager of juridisch medewerker) die de wijzigingen bijhoudt.

Houdt rekening met de bedrijfsvoering van de betreffende toezichtgenieter

Eén van de grootste ergernissen bij de toezichtgenieters betreft de onaangekondigde inspecties. Verschillende bedrijven (zoals melkveehouders) kennen een tijdgebonden bedrijfsvoering (melktijden). Daarenboven zijn deze organisaties vaak beperkt in personele omvang waardoor (vooral bij de onaangekondigde inspecties) een zware wissel wordt gelegd op de bedrijfsvoering. Door rekening te houden met de werking van de toezichtgenieter kan de toezichthouder de ervaren last verlichten.

Zorg voor een terugkoppeling van de inspectie aan toezichtgenieter

De toezichthouders laten een belangrijk communicatie-instrument onderbenut door te weinig aandacht te besteden aan de terugkoppeling van de inspectieresultaten. Momenteel is circa de helft van de respondenten uit het onderzoek ontevreden over de wijze van terugkoppeling van de uitgevoerde inspecties. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt naar de verschillende toezichthouders. De andere helft van de respondenten heeft geen behoefte aan een terugkoppeling.

Voor de toezichthouders ligt in de terugkoppeling een mooie kans tot inhoudelijk contact met de toezichtgenieter. Juist door in een toegankelijke rapportage de punten aan te geven die goed zijn bevonden én duidelijk zichtbaar (aparte categorie) de punten waarop verbetering nodig is, ontstaat een leereffect bij de toezichtgenieters. Hiermee wordt de naleving bevorderd. Daarnaast kan de rapportage dienen om aanvullende boodschappen (wijzigingen in wet- en regelgeving) en de toegevoegde waarde van de inspectie te communiceren. Aandachtspunten voor een terugkoppelingsrapportage zijn:

- Eenvoudig taalgebruik (niet juridisch)
- Aandacht voor goede en verbeterpunten
- Aandacht voor oplossingsrichtingen bij geconstateerde gebreken

Stimuleer de ontwikkeling en toepassing van *compliance assistance*

Compliance assistance betreft een actief beleid om de toezichtgenieter te ondersteunen bij het naleven van wet- en regelgeving. Dit betekent een verschuiving van repressief naar preventief toezicht en sluit aan bij een behoefte onder de respondenten van dit onderzoek. De toezichtgenieters voelen zich vaak onterecht bestraft indien bij de eerste onregelmatigheid direct een boete wordt opgelegd. Door eerst een waarschuwing en de mogelijkheid tot correctie te geven, wordt bijgedragen aan de naleving. Daarbij is geconstateerd dat de handelingswijze in waarschuwen en beboeten door verschillende inspecteurs en inspectiediensten varieert (bij de Waterschappen regionaal). Om dit te voorkomen dient een gezamenlijke richtlijn te worden ontwikkeld en uitgevoerd.

6.3 Aanbevelingen voor reductie kwantitatieve lasten

De inrichting en uitvoering van toezicht heeft veel aandacht gekregen in de plannen van het nieuwe kabinet (en het SG-overleg). Daarbij is de doelstelling van 25% vermindering van lasten als gevolg van toezicht (tussen 2007 en 2011) herbevestigd.

Om deze doelstelling te realiseren, lijken in het licht van de eerder genoemde conclusies, verdergaande maatregelen nodig. Onderstaand is een drietal aanbevelingen

weergegeven voor de domeinen primaire sector en vleesketen om de toezichtlasten te reduceren. Een vierde aanbeveling betreft de vormgeving van de frontoffice die in paragraaf 6.4 nader is toegelicht.

Benchmark de verschillende (sub)domeinen

De hoogte van de toezichtlast (in euro) wordt over het algemeen als beperkt ervaren. Om en beter beeld te krijgen van de onderlinge verschillen tussen de domeinen (en subdomeinen) kan de relatieve hoogte worden vastgesteld aan de hand van een benchmark. Door een benchmark met indicatoren zoals de toezichtlast ten opzichte van de omzet per bedrijf ontstaat een beter beeld van de onderlinge verhouding tussen de domeinen.

Intensiveer de ontwikkeling van gecombineerde inspecties

Uit het onderzoek blijkt dat er draagvlak bestaat bij de toezichtgenieters voor de uitbreiding van de gecombineerde inspecties. Het verdient aanbeveling om de mogelijke uitbreiding hiervan nader te onderzoeken waarbij expliciet dient te worden ingegaan op de mogelijkheid om één inspecteur de combinatie te laten uitvoeren. Daarbij valt op basis van dit onderzoek te denken aan de volgende inspecties per subdomein:

- Veehouders: AID en Waterschap voor wat betreft Cross Compliance, Gemeente, provincie en AID voor wat betreft milieu en PVE en CPE voor wat betreft de inspecties voor pluimvee.
- Vleesketen: VWA en de privaatrechtelijke (kwaliteits)inspecties
- Tuinbouw: Waterschap en gemeenten voor wat betreft waterkwaliteit
- Akkerbouw: Waterschap en gemeenten voor wat betreft milieu

Maak gebruik van private controlesystemen

Een reductie van de toezichtlasten met 25% vraagt om een structurele wijziging in de wijze van toezicht. De overheid zal meer moeten vertrouwen op de door de branches zelf ingerichte controlesystemen zoals het integraal keten beheer (IKB), KKM, GMP+, PDV. Door aan te sluiten bij de zelfregulerende systemen binnen de markt en de informatie die voor deze controlestelsels wordt gegenereerd, kan de toezichtlast voor het bedrijfsleven aanzienlijk worden reduceert. Het hergebruik van deze informatie en het toezicht op de private controlesystemen betekent overigens niet dat de overheid haar bevoegdheid tot primair toezicht (bij toezichtgenieters zelf) verliest. Bij een verdere ontwikkeling van toezicht op toezicht vormt de mogelijkheid tot periodieke audits juist een belangrijk aanvullend instrument.

Het is aan te bevelen om de nadere toepassing van toezicht op toezicht nader te onderzoeken waarbij rekening dient te worden gehouden met de volgende aspecten:

- Mogelijkheid tot afspraken inzake sanctionering bij niet naleving (wie, wat, wanneer en hoe)
- De mogelijke verplichtingen tot toezicht vanuit Europese wet- en regelgeving
- De dekingsgraad van de betreffende private controlesystemen

6.4 Aanbevelingen voor de vormgeving van een frontoffice

Het toezicht op de primaire sector en vleesketen kent vele gezichten en daarmee vele uitvoerders. De toezichtgenieters worden geconfronteerd met verschillende toezichthouders en wijzen van inspecteren. Daarbij ervaren zij verschil in kwaliteit en overlap. Uit het onderzoek blijkt dat het voor de toezichtgenieters vaak niet duidelijk is wie nu een bepaalde inspectie uitvoert (en waarom). De inrichting van een frontoffice kan een belangrijke bijdrage leveren aan de eenduidigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het toezicht. Het frontoffice vormt de schakel tussen de toezichthouders en de toezichtgenieters. Over de wijze waarop deze schakel wordt vormgegeven bestaan nog verschillende beelden. Op basis van onze ervaring en de gesprekken in het kader van dit onderzoek willen wij de volgende aandachtspunten ter overweging meegeven:

1. *Opbouwen van gezamenlijke kennis over eenheid van toezicht*

Om de doelmatigheid en doeltreffendheid van het toezicht te verbeteren, kan het frontoffice een informatie- en signaalfunctie vervullen. Hiertoe dienen de gegevensbestanden van de verschillende back-offices (huidige toezichthouders) worden gekoppeld aan één basisadministratiesysteem. Dit systeem biedt de mogelijkheid ontwikkelingen binnen de doelgroep te analyseren en een signaal af te geven aan de back-offices tot aanpassing van toezichtstrategieën. Zo kan de frontoffice bijvoorbeeld de effecten van gewijzigde wet- en regelgeving analyseren of trends signaleren in de naleving van specifieke regelgeving.

2. *Creëer een digitaal loket (mijn.inspectie/toezicht.nl) voor de toezichtgenieters*

Het perspectief voor de vormgeving van een frontoffice dient die van de toezichtgenieter te zijn. Welke wet- en regelgeving en daaruit voortvloeiende inspecties zijn op 'mijn' bedrijf van toepassing? Door eenmalig gegevens te verstrekken op een aantal criteria en kengetallen kan de toezichtgenieter de website individualiseren. Aan de hand van het daarmee gevormde profiel is het voor het frontoffice mogelijk om communicatie toe te spitsen op delen van de doelgroep (bijvoorbeeld relevante wijzigingen in wet- en regelgeving).

Daarnaast dient het digitaal loket van het frontoffice informatie te verstrekken over contactpersonen voor inhoudelijke vragen. Deze contactpersonen kunnen zich fysiek bevinden bij de achterliggende toezichthouders. Hiermee wordt voorzien in de wens van de toezichtgenieters om snel (zonder vele doorverbindingen) antwoord te krijgen op vragen door een inhoudelijk deskundige persoon.

3. *Coördineren van de toezichtinspanningen*

Een functie die bij het frontoffice kan worden belegd is de coördinatiefunctie voor de geplande inspecties. Voor 2007 is voor de land- en tuinbouw al een gezamenlijk jaarplan opgesteld door AID, VWA, AI, PD en DLG. In het jaarplan zijn per inspectiedienst de typen inspecties per doelgroep weergegeven. Om tot een daadwerkelijk efficiënte verbetering te komen, is het nodig om bij de uitvoering van deze inspecties zo veel mogelijk samen te werken. De mate waarin dit mogelijk is hangt af van de risicoanalyses die per inspectiedienst wordt uitgevoerd. De coördinatiefunctie van het frontoffice dient zich te richten op de

timing van deze risicoanalyses en de uitkomsten te combineren. Op basis daarvan kunnen geplande inspectiebezoeken worden gecombineerd.

4. *Van samenwerken naar een verdere integratie?*

Gegeven de voornemens van het nieuwe kabinet Balkenende zullen de toezichthouders worden geconfronteerd met bezuinigingsmaatregelen. Eén van de vragen die zich daarbij voordoet betreft de mate waarin structuur- en organisatieaanpassingen mogelijk zijn. Samenvoeging of overdracht van taken kan in dit kader een volgende stap zijn na de realisatie van de frontoffice. Daarbij achten wij de volgende punten van belang:

- Organiseer vanuit het perspectief van de toezichtgenieter. Immers, de huidige, historisch gegroeide organisatiestructuur van en taakverdeling tussen de toezichthouders is geënt op de wet- en regelgeving waarop toezicht plaatsvindt. Vanuit en perspectief van toezichtgenieter bestaat daarbij veel onduidelijkheid en overlap.
- Analyseer de werkprocessen van de toezichthouders. Daarbij gaat het met name om een uitwerking van de hoofdprocessen keuring, controle, handhaving en opsporing. Aan de hand van de analyse kan worden geconstateerd welke deelprocessen in aanmerking komen tot samenvoeging. Uitgangspunt hierbij is dat elk hoofdproces maar door één toezichthouder wordt uitgevoerd. Dit voorkomt onduidelijkheid bij de toezichtgenieters en bevordert de efficiëntie voor de toezichthouders als geheel.

Appendix I – omschrijving brancheorganisaties

Productschappen Vee, Vlees en Eieren

Het productschap voor Vee en Vlees (PVV) en het productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE) vormen het gezamenlijke apparaat 'Productschappen Vee, Vlees en Eieren'. De PVE zijn een platform voor werknemers en werkgevers in de vee-, vlees- en eiersector. Bedrijven die te maken hebben met de PVE zijn onder meer (pluim)veehouders, veehandelaren, slachterijen (pluimvee)vleesverwerkende bedrijven, poeliers, slaggers, eierpakstations, eierproductfabrikanten en supermarkten. De PVE zetten zich in voor een duurzame, sociaal-economische ontwikkeling van de sector; onder andere door middel van voorlichting, onderzoek, subsidies en regelgeving. De PVE hebben twee belangrijke inkomstenbronnen: heffingen en vergoeding voor het medebewind. De PVE legt heffingen op bij slachten of exporteren van vee of voor het houden van dieren. Inkomsten worden gebruikt om activiteiten te financieren waarvoor de sector opdracht heeft gegeven. De PVE voeren ook werk in medebewind uit voor de overheid, zoals het uitbetalen van slachtpremies aan producenten van kalveren. Bij kwesties als dierziekten, voedselveiligheid en bepaalde Europese maatregelen zijn de PVE een aanspreek- en coördinatiepunt, op het gebied van kwaliteitsbeheer fungeren zij als kenniscentrum.

Nederlands Vakbond Varkenshouders

Het Nederlands Vakbond Varkenshouders (NVV) behartigt de belangen van varkenshouders sinds 1994. De leden van de NVV vertegenwoordigen ruim 50% van de Nederlandse varkensstapel en onderneemt initiatieven om de positie van de varkenshouder te verbeteren.

Nederlandse Organisatie voor Pluimvee

De Nederlandse Organisatie voor Pluimvee (NOP) behartigt de belangen van Nederlandse pluimveeouders (waaronder o.a. leghennenhouders, kalkoenhouders, eendenhouders, vleeskuikenhouders). Ongeveer 1200 pluimveeouders zijn bij de NOP aangesloten. Doel van de NOP is het bevorderen van de economische en maatschappelijke positie van pluimveeouders. De NOP werkt nauw samen met LTO Nederland en regionale LTO-organisaties.

Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie

De Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie (NEVEDI) behartigt de belangen van de Nederlandse diervoederindustrie; fabrikanten van mengvoeders en premixen, kalvermelkproducten en leveranciers van vochtrijke diervoeders. 130 diervoederbedrijven zijn aangesloten bij NEVEDI; zij vertegenwoordigen samen 96% van de totale diervoederproductie voor landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren in Nederland. Kerntaken van NEVEDI zijn gericht op sectorbeleid inzake het collectieve kwaliteitsborgingssysteem GMP+, wet- en regelgeving in Nederland en de Europese Unie inzake diervoeders, sociale aangelegenheden, milieu en werkomgeving,

duurzame ontwikkeling en ledenservice. De leden van NEVEDI hebben onderling een gedragscode, waarin staat dat zij garant staan voor een verantwoorde diervoederproductie en zich committeren aan door NEVEDI gemaakte afspraken voor de branche.

Centrale organisatie voor de Vleessector

De Centrale organisatie voor de Vleessector (COV) behartigt de belangen van werkgevers om de Nederlandse vleessector. De bij de COV aangesloten bedrijven vertegenwoordigen 90% van de totale Nederlandse omzet van vlees en vleesproducten. Aandachtgebieden van de belangenbehartiging zijn sociale aangelegenheden, kwaliteit van producten en productieprocessen, veterinaire zaken, sanitair beleid, bedrijfseconomische ontwikkelingen, milieu, exportaangelegenheden en juridische aangelegenheden.

Nederlandse Fruittelersorganisatie

De Nederlandse Fruittelersorganisatie (NFO) heeft als doel het bevorderen van de fruitteelt. De NFO heeft 3.100 leden van wie 1.600 het beroep van fruitteler uitoefenen op een gezamenlijke oppervlakte van ongeveer 12.000 ha. Vijfentachtig procent van de beroepsmatige telers is bij de NFO aangesloten. De activiteiten van NFO worden onderverdeeld in belangenbehartiging, versterking van kennis en ondernemerschap en ledenservice.

Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland

De Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO Nederland) is de ondernemers- en werkgeversorganisatie voor de agrarische sector. Via LTO Noord, ZLTO en LLTB is het merendeel van de boeren en tuinders in dierlijke en plantaardige sectoren als akkerbouw, melkveehouderij, bollenteelt, glastuinbouw, boomteelt en varkenshouderij en tuinders vertegenwoordigd via LTO. LTO behartigt hun belangen op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau.

Appendix II – Overzicht toezichthouders en branches

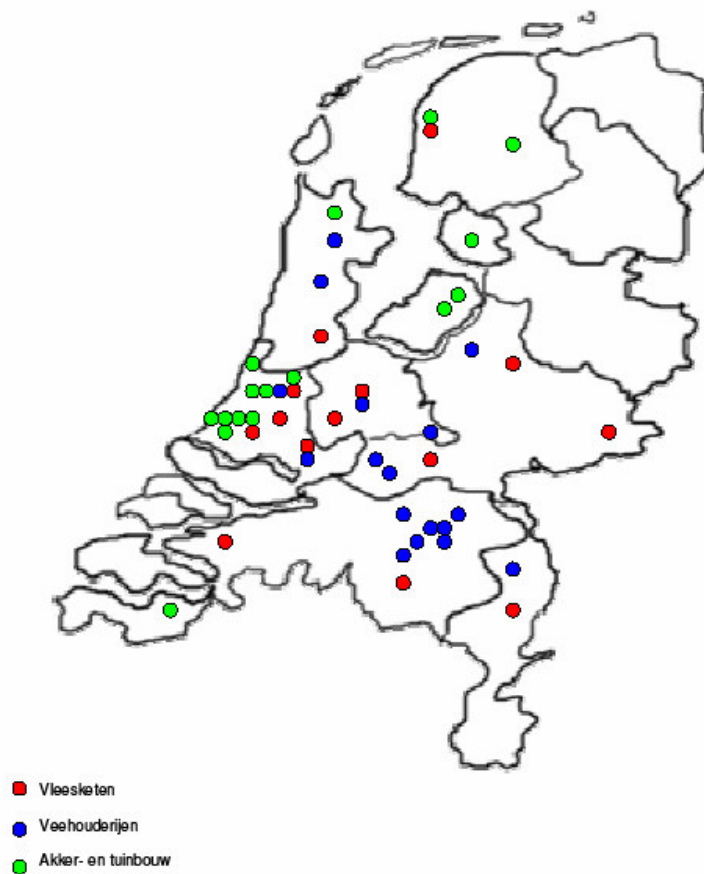
Organisatie	Persoon
Algemene Inspectie Dienst	Dhr. Boogmans
Algemene Inspectie Dienst	Dhr. van Eck
Algemene Inspectie Dienst	Mevr. Vrieze
Voedsel en Warenautoriteit	Dhr. Deckers
Voedsel en Warenautoriteit	Dhr. de Leeuw
Voedsel en Warenautoriteit	Dhr. Lesuis
Nederlandse Vereniging van Diervoeders (NEVEDI)	Dhr. Jorna
Nederlandse Vereniging van Pluimveehouders (NOP)	Dhr. Spieker
Nederlandse Vakbond voor Varkenshouders (NVV)	Dhr. Zwanenburg
Centrale Organisatie voor de Vleessector (COV)	Dhr. Klessens
LTO	Dhr. Swinkels
LTO	Dhr. Kemps
Plantenziektenkundige Dienst	Dhr. Nugteren
Productschap voor Vee, Vlees en Eieren	Dhr. Sijberden
Arbeidsinspectie	Dhr. van der Pols
Arbeidsinspectie	Dhr. Koenders
GD	Dhr. Vosselman
GD	Mw. Van Toledo
Gemeente Utrecht	Dhr. Jacobs
Gemeente Utrecht	Dhr. Bouwman
Gemeente Westland	Dhr. Lippold
Gemeente Westland	Dhr. van den Enden
Gemeente Westland	Dhr. Kruis
Provincie Overijssel	Mevr. Klink
Waterschap Friesland	Mevr. Twickler
Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO)	Dhr. Bus

Appendix III – Overzicht inspecties waarvan AL van toezicht onbekend zijn

Inspectiedienst	Inspectie	Reden
AID	Controle Reiniging en Ontsmetting n.a.v. melding	Uitgangspunt is 100% naleving
	Controle dierenwelzijn n.a.v. melding	Uitgangspunt is 100% naleving
Gemeente	Controle op subsidies in het kader van Investeringsbudget Landelijk Gebied	Geen inzicht in aantallen bedrijven die deze subsidie aanvragen
	Riolo-systemen en mestopslag	Door slechts 1 bedrijf genoemd en derhalve niet representatieve gegevens verkregen
Provincie	Controle totale lozing	Door slechts 1 bedrijf genoemd en derhalve niet representatieve gegevens verkregen
	Milieucontrole	Volgens de provincie komt deze inspectie nauwelijks voor
VROM	Slotdempen	Volgens de provincie komt deze inspectie nauwelijks voor
	Controle bronwater	Volgens VROM komt deze inspectie nauwelijks voor
VWA	Controle naleving milieuwet (tweedelijns toezicht)	Volgens VROM komt deze inspectie nauwelijks voor
	Voedselmonsters (diermee)	Door slechts 1 bedrijf genoemd en derhalve niet representatieve gegevens verkregen
	Controle etikettering vlees	Door slechts 1 bedrijf genoemd en derhalve niet representatieve gegevens verkregen
	Technische voorzieningscontrole	Deze inspectie is wel door een bedrijf genoemd, maar werd niet door de VWA herkend
Waterschappen	Wildveekeuring	Door slechts 1 bedrijf genoemd en derhalve niet representatieve gegevens verkregen
	Baggerschouwen	Door slechts 1 bedrijf genoemd en derhalve niet representatieve gegevens verkregen
	Grondwaterinspectie	Volgens het Waterschap komt deze inspectie nauwelijks voor

Appendix IV – Spreiding geïnterviewde bedrijven

Geografische spreiding interviews per subdomein

Appendix V: Overzicht bedrijven

No.	Geanonimiseerd, typering
A01*	Gemiddeld akkerbouwbedrijf in het Zuiden van het land, vollegrondsgroenteteelt. Inspecties van AID, Gemeente (controle op vergunningverlening) en Waterschap (sproeiwater, restvloeistof en slootwater)
A02*	Akkerbouwbedrijf (o.a. aardappel, ui, suikerbiet) in het midden (noord) van het land. Inspecties door AID, Gemeente (controle op vergunningverlening) en Waterschap (controle slootwater en teeltvrije zones), Plantenkundige Dienst (controle zaad en aardappelafval)
A03*	Kweker van spruiten; het opkweken van plantmateriaal en het oogsten en verwerken van spruitkool. Inspecties van AID (inspectie bestrijdingsmiddelen), gemeente (brandveiligheid, milieuvergunning, bouwvergunning), ?NAK (inspectie plantenziekten), waterschap (spuitcontrole en sloten schouwen)
A04*	Een middelgroot akkerbouwbedrijf, dat naast gewassen als tarwe, broccoli, aardappelen ook vee (schapen en koeien) heeft. Is gevestigd in Noord-Nederland. Heeft te maken met inspecties van AID (bestrijdingsmiddelen en spuitcontrole), waterschap (sloten schouwen) en gemeente (milieu-inspectie)
A05	Akkerbouwbedrijf in het Noorden van het land. Heeft te maken met inspecties van AID (bestrijdingsmiddelen en spuitcontrole), waterschap (sloten schouwen en controle verontreinigd oppervlaktewater)
A06	Akkerbouwbedrijf (biologisch) in het zuidwesten van het land. Heeft te maken met inspecties van AID (mestcontrole en regeling stimulering biologische producten), Provincie (milieumest), Waterschap (lozingen oppervlaktewater), Gemeente (milieubouw), Arbeidsinspectie.
T01	Boomkwekerij in Zuid-Holland, representatief binnen de branche. Inspecties door AID (onkruidbestrijding/stankoverlast door gassen), Productschap Tuinbouw (boekencontrole afdragen heffingen), Gemeente (controle bouwvergunning) en waterschap (vergunning verontreinigd oppervlaktewater)
T02	Middelgrote kwekerij in Zuid-Holland. Sierteelt (planten) onder glas. Inspecties door AID (bestrijdingsmiddelen, illegaliteit), Productschap Tuinbouw (boekencontrole afdragen heffingen) en een gecombineerde inspectie van gemeente en waterschap inzake milieu-inspectie en brandbeveiliging.
T03	Boomteler in Zuid-Holland. Inspecties door arbeidsinspectie, gemeente (milieuvergunning, bouwvergunning), AID (controle bestrijdingsmiddelen en spuitcontrole) en waterschap (vergunning verontreinigd oppervlaktewater en sloten schouw)
T04	Groot fruitteeltbedrijf in het Noorden van het land. Inspecties van AID (bestrijdingsmiddelen), Arbeidsinspectie (illegaliteit), Gemeente (milieu-inspectie) en Waterschap (sloten schouwen, controle inname en lozing oppervlaktewater)

T05	Groot bedrijf in het westen van het land zich specialiserend in de opkweek van uitgangsmateriaal voor groenteplanten en teelt van sierteelteindproducten voor de groothandel. Heeft te maken met inspecties van AID (controle bestrijdingsmiddelen en vergunningen en WIT-team), arbeidsinspectie, gemeente (bouwvergunning en milieu-inspectie), waterschap (sloten schouwen en oppervlaktewater)
T06	Middelgroot sierteeltbedrijf in het westen van het land, teelt diverse soorten asters en nieuwe soorten bloemen. Ondergaat inspecties van AID (bestrijdingsmiddelen- en spuitcontrole, wit-team), gemeente (milieu-inspectie) en waterschap (sloten schouwen)
T07	Teler van sier(pot)planten (o.a. vetplanten) in het westen van het land. Inspecties van AID (spuitlicensie en controle bestrijdingsmiddelen), gemeente (milieu-inspectie en inspectie brandveiligheid), productschap (afdracht heffingen) en waterschap (controle lozingen en oppervlaktewater)
T08	Kweker van paprika onder glas in het Westland. Inspecties van gemeente (milieu-inspectie en brandveiligheid), waterschap (inspectie sloten), arbeidsinspectie.
T09	Middelgrote bloembollenkweker in het noorden van het land. Inspecties van AID (wit-team en controle bestrijdingsmiddelen/spuitcontrole), waterschap (sloten schouwen), gemeente (milieu-inspectie) en arbeidsinspectie.
T10	Grote bloembollenkwekerij in Noord-West Nederland. Inspecties van AID (bestrijdingsmiddelen), arbeidsinspectie, gemeente (milieu), waterschappen (oppervlaktewater)
VL01	Middelgroot slachthuis in Noord-Holland. Wekelijks worden hier meer dan 100 runderen, kalveren, schapen en lammeren geslacht. Inspecties door AID (INR-nummer, controle dierenwelzijn nav melding), VWA (HCCP-toets, toetsing wasstraat en toetsing categoriemateriaal), gemeente (milieu en controle totale lozing) en VROM (controle bronwater)
VL02	Bovengemiddeld grote uitsnijderij met ongeveer 100 medewerkers in het zuiden van het land. Heeft te maken met inspecties van VWA (inventarisatie voor erkenning, audit en inspectie dierlijke bijproducten en verificatie hygiënecode) en gemeente (milieuvergunning)
VL03	Grote slachterij in het westen van het land. 375.000 kalveren per jaar.
VL04	Klein tot middelgrote uitsnijderij in het Zuiden van het land. Uitsnijderij van wild en gevogelte. Inspecties door VWA (wildveekeuring, hygiëne keuring, categorie 3 controle, audit), AID (controle administratie na melding) en gemeente (milieuvergunning)
VL05	Middelgrote uitsnijderij in het midden van het land, waar 100 Fte werkzaam zijn. Inspecties van de Arbeidsinspectie, de gemeente (milieu- en gebruikersvergunning), VWA (HCCP en hygiënecontrole)
VL06	Middelgroot slachthuis in het midden van het land, waar wekelijks onder meer 75 runderen en 200-300 geiten en schapen worden geslacht. Inspecties door AID (INR-nummers, controle reiniging en ontsmetting nav melding), VWA (HCCP-toets, wasstraat, categoriemateriaal 1& 3, controle erkenning, controle UBA, controle etikettering vlees), gemeente (controle gebruiksvergunning brand, milieu-inspectie) en Waterschap (controle kwaliteit oppervlaktewater)
VL07	Grote slachterij van kalveren in het oosten van het land. Jaarlijks worden 370.000 kalveren geslacht. Bedrijf is onderdeel van een groep die wereldmarktleider in kalfsvlees is. Te maken met inspecties van AID

	(toezicht restitutie en 'vliegende inspecties), VWA (keuren van kalveren, karkassen, controle op certificering, algeheel toezicht op slachten, wasplaatscontrole, erkenningsaudit) etc...aanvullen
VL08	Middelgrote zelfslachtende slager in het zuid-westen van het land; slacht 10-15 runderen per week. Inspecties van VWA (antemortem keuring, hccp-audit, toezicht op hygiëne, reiniging en ontsmetting) en KDS (postmortem keuring)
VL09	Kleine zelfslachtende slager in het Noorden van het land. Heeft te maken met inspecties van AID (controle bedrijfsregister), VWA (controle slachtafval, keuring slachtvee, keuring werk- en slachtplaats en winkel) en gemeente (milieu-inspectie).
VL10	Kleine zelfslachtende slager in het westen van het land. Slacht wekelijks 2 stieren en 15 varkens. Heeft te maken met inspecties van waterschap (oppervlaktewater), gemeente (milieu), VWA (keuring levend vee en monstername slagerij), KDS (keuring geslacht vee) en arbeidsinspectie.
V01	Geitenboerderij in het Noorden van het land met 450 geiten voor melk en vlees. Inspecties door AID, gemeente (milieu-inspectie en bouwvergunning), KKM en waterschap (slootshouwen)
V02	Melkveehouderij in het Oosten van het land met 200 koeien en jongvee. In de regio een groot bedrijf, gemeten naar de rest van Nederland boven gemiddeld groot. Inspecties door AID (slachtpremie), Waterschap (grondwater) en Gemeente (milieuvergunning).
V03	Middelgroot pluimveebedrijf in Waardenburg met 11.500 scharrelkippen, 25.000 kooikippen en 5.000 vleeseenden. Inspecties door AID (legkippenbesluit, besluit welzijn productie dieren, snavelkappen en diergezondheidsmiddelenadministratie), VWA (antemortemkeuring), Arbeidsinspectie (bedrijfsveiligheidsplan), CPE (integrale ketenbeheersing), Gemeente (milieuvergunning), VWA (Residu onderzoek eieren)
V04	Middelgroot melkveebedrijf in Winkel met 200 koeien en 2000 melkgeiten. Inspecties van AID (cross compliance: randvoorwaarden gemeenschappelijk landbouwbeleid), Gemeente (milieu-inspectie) en Waterschap (oppervlaktewater)
V05	Rundveebedrijf in het Westen van het land, met voornamelijk rundvee, maar daarnaast ook geiten en varkens. Ook wordt er kaas gemaakt. Inspecties van AID (oormerkcontrole koeien; inspectie behuizing, gezondheid en voer varkens), Arbeidsinspectie, Gemeente (milieuvergunning; bouwvergunning), Provincie (slootdempen), Waterschap (slotenschouwen; baggerschouwen), VWA (hygiënecontrole kaas)
V06	Middelgrote rund- en varkenshouderij met 250 varkens en 50 melkkoeien. In Hoornaar. Inspecties door AID (varkensbesluit; SAN regeling), Waterschap (bodem en oppervlaktewater) en Provincie (milieuvergunning)
V07	Kleine varkens- en pluimveehouderij in het Zuiden van het land met 130 zeugen, 900 vleesvarkens en 7.000 kalkoenen. Inspecties door AID (varkensbesluit; welzijn, hygiëne, I&R), Gemeente (milieuvergunning), Waterschappen (waterputten/onttrekken van grondwater), VWA (antemortemkeuring)
V08	Bovengemiddeld grote varkenshouderij in @@, met 2.750 vleesvarkens. Cross compliance (I&R, welzijn, voer, oppervlaktewater, hinderwet) door AID/Waterschappen/Gemeente en VWA (diermeel)
V09	Boven gemiddelde varkenshouderij in het zuidoosten van het land. 1.500

	vleesvarkens en 175 zeugen. Inspecties door AID (mestvoorraad en I&R) en gemeente (milieuvergunning)
V10	Middelgrote veehouderij met varkens en pluimvee in het Zuiden van het land. Kippen hebben vrije uitloop, daardoor frequente controles. Gecombineerde inspectie van gemeente en Waterschappen en daarnaast controles van CPE, PPE, VWA (gezondheid/exportwaardigheid) en AID (mestboekhouding). De veehouderij staat onder verscherpt toezicht van de AID en moet de mestboekhouding jaarlijks minimaal 2 keer extra laten controleren vanwege een onrechtmatigheid in het verleden.
V11	Gemiddelde rundveehouderij in het midden van het land. Inspecties van het Productschap Vee en Vlees (hormonen in bloed), AID (registratie dieren, oormerken, bedrijfsregister ed.), gemeenten (milieu-inspectie) en waterschap (inname en lozing oppervlaktewater)
V12	Grote schapenhouderij in het midden van het land. Inspecties door AID (premies), Waterschappen en milieu-inspectie uitgevoerd door een privaat bureau in opdracht van de gemeente.
V13	Kleine melkveehouderij in @ met 65 melkkoeien en 35 stuks jongvee. Inspecties door AID (mestvoorraad en I&R), KKM (welzijn, milieu, mestvoorraad) en gemeente (milieuvergunning).
V14	Melkveehouderij in Gelderland met 200 melkkoeien, 150 stuks jongvee, 30 paarden en 60 schapen. Te maken met inspecties van gemeente (milieu-inspectie), waterschap (afwatering kuilvoer), AID (natuurbeheer, kikkerpoel, inkomensondersteuning), KKM
V15	Manege in het zuiden van het land (90 paarden). Naast paarden ook 40 koeien en 200 varkens. Heeft te maken met inspecties van AID (identificatie oormerken en inspectie koeien en varkens) en gemeente (milieu).
V16	Grote schapenhouderij in het Zuiden van het land. Houdt daarnaast ook 50 runderen. Inspecties van AID (premiecontrole), gemeente (brand/milieu), waterschap (sloten schouwen), productschap (koeien af- en aanvoer, medicijngebruik koeien).
VV01	Klein bedrijf in krachtvoer voor rundvee in het westen van het land. Heeft te maken met inspecties van VWA (algehele inspectie), Schouten Certification? (GMP en PDV), arbeidsinspectie, brandweer (brandvergunning, gemeente milieuvergunning)
VV02	Klein bedrijf in mengvoeder in het westen van het land. Inspecties van VWA (algehele inspectie en productcontrole), Schouten Certification (GMP en PDV), brandweer (brandvergunning, gemeente milieuvergunning)
VV03	Grote diervoeder (diepvriesvoer) voor honden en katten. Heeft te maken met inspecties van VWA (algehele controle) en gemeente (hinderwet)
VV04	Grote diervoeder met meerdere vestigingen. Heeft te maken met inspecties van de VWA (algehele controle, productcontrole) en milieucontrole door de gemeente.